АРАДАЙ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ АМАР МЭНДЭ!

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 29 (16252) | 1983 оной февралиин 4, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

ҮДЭР БҮХЭНДЭ— ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

…хы юумэнэйнь эмхитэй, гуримтай, хүн бүхэнэй даанэн …тэ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, үйлэдбэридэ шэнэ …үү онол арга, дүй дүршэлэй үргэнөөр хэрэглэгдэдэг га…та хээээдэшье амжалта түйлагдадаг байна. Тиимэ түрүү …мэ, бригада, ажахыдал жэлэй ямаршье сагта продукци …абтадаг, гүрэндэ элбэгээр худалдагдадаг ха юм.

…дэ үдэрнүүдтэ Кабанскын районой Хандалын совхоздо …тэ ажалай һудалай сохисо, хүнүүдэй хүдэлмэриин …ук абьяас абаһаар мэдэгдээдхинэ. Һү һаалиинь фермэ…, мал шахан таргалуулгын талмай дээрэ гү, али үбһэ …эл бүйлуулгын цех болон техникэ заһабарилгын мастер… соогууршье бүхы юумэнь өөрын тогтомол нарин гу…тай, хүн бүхэн ажалдаа шунажа оронхой хүдэлжэ байдаг. …овхоз нёдондо гүрэндэ түсэбһөө гадуур аяар 6000 цент… һү, 1000 центнер мяха, нилээд ехэ ороохо таряа, хар… …бха худалдаа. Гансахан жэлэй туршада үнеэн бүхэнэйнгөө …шэмые 400 килограммаар дээшэлүүлжэ шадаа. Ажахыда … гаран һаалишадынь үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө …–3478 килограмм хүрэтэр һү һааһан байна. Тэдэнэй …даһаа дүршэлтэй бэрхэ һаалишад Л. А. Изюрьева, … Рычкова, А. Е. Балдакова, В. Х. Номноева гэгшэдые …олон нэрлэхээр.

…хы һалбаринуудтаа эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнгаа …ө совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй …едэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын …ан тугаар шагнагдаа һэн.

…эмнай миил сагай уларилай һайн байһанай аша үрэ…, ажахын бүхы малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, …лбэрилэгшэдэй хамаг ажалаа мүнөөдэрэй эрилтэдэ таа…ан эмхидхэжэ, үйлэдбэридөө шэнэ технологи, түрүү … дүршэлые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанайнь ашаар лэ … амжалта түйлагдаа. Тусхайлбал, нёдондо эндэхид …ной, республикын түрүү ажахынуудай жэшээгээр уужам … хорёо соо үхэрнүүдые олоор хаагаад шахадаг болоо … Оройдоол хоёр хүн — малшад А. И. Дорохов, Н. Р. Бы…гэгшэд 600 гаран үхэр шахажа, үнгэрһэн октябрь, но…, декабрь һаранuудта тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүү…сүүдхэдээ 1150—1600 грамм хүрэтэр нэмээгээ. Шахамал …иинь 385—400 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаад, …тнер мяханайнь өөрын үнэ сэн 91 түхэригтэ болоо гэхэ …али урдынхиһаа хоёр дахин хямдараа.

…ын фермэнүүдтэ тугалай байранууд соо дээрэ үргэгдэ… забһартай поол табигдаа. Тэрэнэй ашаар нёдондо ажа…раа зуун үнеэн бүриһөө 92 тугал түлжүүлһэн байна.

…үлэй жэлнүүдтэ имагтал ажалдаа шэнэ түрүү онол арга, … дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэдэг болоод, олохон кол… совхозуудай һаалишад үнеэн бүриһөө жэлдээ 2500—… килограммһаа дээшэ һү һаана. Үнгэрэгшэ жэлдэ Кабан…ын райондо 36 һаалишадынь үнеэн бүриһөө 3000 кило…ммһаа дээшэ һү һаагаа. Тэдэнэй дундаһаа Кабанскын …буунай фабрикын суута һаалишад В. Г. Перевозникова, … В. Хамуева, Л. А. Москвитина гэгшэд онсо шалгаржа, …эн бүриһөө 3500—3800 килограмм хүрэтэр һү һааһан …ха юм.

…маршье уларилтай жэлдэ эхэ хонидһоо хурьга, үнеэдһээ …ан олоор абажа түлжүүлдэг, малай шэгнүүр ехээр нэ…жэ шададаг түрүүшүүл ажахы, район бүхэндэ бии.

…эд тэдэнэй үшөөл үсөөн байһаниинь харамтай. Үнэндөө, …лэнхи олон бригада, фермэ, отара, ажахынууд, олохон …шад, хонишод, һаалишад түрүүшүүлтэй тон адли эрхэ …далда хүдэлжэ байгаад, ахир бага үрэ дүн түйлана.

…элдээ үнеэн бүриһөө оройдоол 1400—1500 хүрэхэгүй …ограмм һү һаадаг фермэнүүд Хориин, Хэжэнгын, Хурам…най, Яруунын, Загарайн, Зэдын районуудай ажахынуудта … Жэшээнь, нёдондо Хориин районой Үдын совхозой бүхы …ыгаараа үнеэн бүриһөө 2197 килограмм һү һаагаад …хадань, тэндэхи Анаагай совхозой Онинборско, Буламай, …оргиевский» совхозой олонхи фермэнүүд үнеэн бүриһөө …—1515 килограмм һү абаа. Загарайн районой XXI парт…эдын нэрэмжэтэ колхозой фермэ үнеэн бүриһөө орой…ол 1221 килограмм һү һаагаа. Үнеэдһээ һү шэмын бага …аһанһаа, шэгнүүр багатай, туранхай мал тушааһанһаа бо…ко, колхоз үнгэрһэн жэлдэ гансахан энээнһээ 642 мян… түхэригөөр гарзатаа бшуу.

…нхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Зүүн…эн гэжэ газарта һайн түхеэрэлгэтэй һаалиин томо …плекс бии. Теэд эндэхид нёдондо түсэбһөө аяар …ан центнерээр бага һү һаагаа. Мүнөөшье энэ комплекс… һү һаали биратай нэмэнзгүй.

…алай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай, шиидхэхы удха …артай хаһа ябана. Энэ үедэ адууһа малһаа ашаг шэмэ …аан һаа ехээр абаха, илангаяа тугал, хурьгадые, пор…нхонуудые гарзагүйгөөр түлжүүлхэ, бүхы һүрэгые бүрин …эноор ендо оруулха, мяха, һү гүрэндэ худалдаха һара, …тал бүхэнэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ гээшэ коллектив, …шан бүхэнэй дайшалхы зорилго болоно.

…энэйшье мэдэһээр, январь, февраль һаранuудта ажахы…удта эхэ хонид илангаяа олооро хурьгалха, үнеэдэй ни…д олониинь тугаллаха байна бшуу. Тиимэһээ энэл үедэ …аг хүсэ шадал, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлжэ, үдэр …эндэ оролдон, һү ехээр һааха, абтаһан түлые нэгэшье …ла хоролтогүйгөөр томо болгохын түлөө малшан, мэргэ…лтэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн эршэмтэйгээр тэмсэхэ зэр…эй. Энээнһээл ехэ юумэн дулдыдаха.

…айгша ондо республикын ажахынууд үбэлжэлгые эмхи… һайнаар үнгэргэжэ, бүхы малайнгаа ашаг шэмые эрид …шэлүүлхэ, тоо толгойень улам олошоруулха ехэхэн арга …омжотой. Колхоз, совхозууд урда жэлэйхиһээ һураггүй … үбһэ, сенаж, силос бэлэдхэнхэй. Гансахан шэмэтэ тэжээл …да жэлэйхиһээ 35 мянга шахуу тонноор ехэ дарагдаа. Мүн …анда ажахынуудта үбэлжэлгын урда тээ оройдоол 97,4 …ган тонно һолоомон байһан һаа, энэл үбэлжэлгын үедэ …ыдөө 328,6 мянган тонно һолоомон суглуулагдаһан байба.

…эхэтэй хамта районуудай арадай хиналтын комитедүүдэй, …элэй түлөөлэгшэдэй, мүн ажахынуудай өөһэд хоорон… шалгалтанууд дээрэһээ харахада, олохон колхоз, сов…до малай үбэлжэлгэ һанаһанда хүрэмөөр, һайнаар үнгэр…дэнэ гэхын аргагүй. Илангаяа адууһа малһаа ашаг шэмэ …өөл бага абтана. Жэшээнь, зарим колхоз, совхозууд үб… тэжээлээр элбэг байбашье, үнеэн бүриһөө үдэрэй орой…ол 3—5 килограмм һү һаанад. Фермэнүүдтэ ажалай жу…май һула, хүдэлмэриин эмхидхэлэй муу байһанһаа иимэ …дал тохёолдоно. Бүдүүн тэжээлые малда заатагүй һай…ар бүйлуулжа, шанаржуулжа, шэмэтэ бодосуудые холижо …оулхэ эрилтэ дүүргэгдэнэгүй. Тэжээл бүйлуулха цехүүд …үрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэнэгүй.

…Эдихэ тэжээлэй яһала элбэг, сагай урин дулаан байбашье, …рим ажахынуудта үхэр мал, илангаяа хонид олоор гарзал…ар. Жэшээнь, Яруунын райондо гансахан декабрь һарада …0 үхэр, 1762 хонид гарзалаа. Хориин районой ажахынууд… энэ һара соо 2300 гаран хонин гарзалһан байна. Имагтал …ууһа, тэжээлэй хангалтагүй байһанһаа болоо. Үнгэрхэдөө …ндаа үһа бүлеэдхэжэ уулгаха хэмжээнүүдые абаагүй бай… юм.

…Арадай ажахын һалбаринуудай үйлэдбэриин участок бү…ндэ гурим журамые шангадхаха, хүнүүдэй харюусалгые …шэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин эмхидхэлые нарижуулан …йжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пле…и дээрэ нүхэр Ю. В. Андропов онсолон хэлэһэн байна. …Мүнөөдэр Улаан-Үдэ хотодо республикын арадай ажахын …хы һалбаринуудай түрүүшүүл суглархань. Тэдэнэр зүблөөн …рэ үйлэдбэриин бүхы арга боломжонуудые бүри һай…ар хэрэглэхэ, үдэр бүхэндэ улам ашаг үрэ ехэтэйгээр хү…лхэ, ажалай бүтээсэ болон шанарые эрид һайжаруулха ту…ай үргэноор хөөрэлдэхэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уял…ануудые абаха бшуу.

ШАГНАЛ

Партиина ажахын орга…да удаан саг соо аша …тэйгөөр ажаллаһанайнь …өө, түрэһөөр 50 наһа …сэһэнтэйнь дашарамдуу…, КПСС-эй Буряадай об…мой партбилет болон парт…истикын секторые дааг… Лев Будаевич Радпаевые …ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Ажахын болон совет органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Иринчин Дармаевич Даржаевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Буряадай АССР-эй 60 жэл

ЗУУТАН УРАГШАТАЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан тугта Улаан-Үдын районой Оронгын совхозой эхэ хонидой арбан гурбан отарада түл абажа түлжүүлхэ халуун хаһа жэгдэ эхилэнхэй, эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ хонишон Цырен-Ханда Жамьяновна Базаровагай даадаг отарада хамагһаа олон хурьган абтанхай. Тобшолбол, харууһалхаар даажа абаһан һүрэг эхэ хонидойнь хахадынь хурьгалаа.

Нёдондоной зуутан-хонишод Владимир Малакшиновай, Раиса Алексеевагай, Василий Ленхобоевой даадаг отаранuудта тус бүрээ 200 гаран хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ. Хонишод болон хурьгашад абтаһан хурьгадаа зоотехническэ заабариин ёһоор, шэмэ шанартай тэжээлээр хооллуулжа, хэмэл һү, уурагаар таһалгаряагүй хангана.

Бүхыдөө совхоз дотор түрүүшын хоёр мянгаад шахуу хурьган абтанхай, өөдэргэнөөр тобиржуулагдажа байна. Ажахын хонишод абаһан социалис уялгаяа заабол бэелүүлхээр шиидэнхэй, бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдонод.

И. ИГУМНОВ.

• • •

ХАХАДҺАА ҮЛҮҮНЬ АБТАА

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхээр зорилго хараалһан Бэшүүрэй районой «Новосретенский» совхозой Гутайн бригадын хонишод мүнөө түсэбөө хахадһаа үлүүлээд байнхай. Эндэхи эхэ хонидой табан отарада бүхыдөө 2600 хонин харууһалагдадаг һаа, һүүлэй мэдээгээр 1400 шахуу хурьган абтаад, хоролтогүй тобиржуулагдана. Хонидой түл абалгын үедэ дэлгэрүүлэгдэһэн социалис мүрысөөндэ Надежда Султумовагай даадаг бригада онсо эрхимлэнэ. Эндэ хамагһаа олоор хурьган абтанхай, һайнаар түлжүүлэгдэнэ, хонишод, хурьгашад хэмэл һү бэлдэжэ уулгана.

Н. ДАМБАЕВ.

ХУРЬГАД ОЛОШОРНО

Ажахын эхэ хонидые харууһалдаг 20 гаран бригаданuудта хурьгад олоор абтажа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр хамтадаа 4 мянга үлүүтэй хурьгад абтаад, ехэ гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдоно. Түл абалга үдэрһөө үдэртэ эршэеэ хурдадхана.

Манай түрүү хонишон Пурбо Пурбуевич Самдановай даадаг отарада 500 гаран хурьгад абтаад, нэгэшье үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Ойрын 4—5 үдэрһөө эндэ эхэ хонидынь хурьгалжа дүүрэхэнь. Тиихэдэнь эндэхи зуун эхэ хонин бүриһөө 110 һайса гаран хурьгадтай болохоор хүлеэгдэнэ.

Баһал дүршэлтэй бэрхэ хонишод В. В. Бугрей, Н. Д. Самбуев гэгшэдэй отаранuудта тус бүридэнь 305—310 хурьгад абтанхай, һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Эндэ хурьгадынь үдэр бүри олон боложол байна. Эдэнэр байгша ондо баһал зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха зорилготой.

Совхозой хонишод энэ жэлдэ бүхыдэнь 9,6 мянган хурьга абажа, томо болгохо гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 85—90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ байна.

И. КРИВОГОРНИЦЫН,
Хяагтын совхозой директорэй орлогшо.

САҺА ТОГТООНО

Бүри ноябрь һараһаа эхилжэ, эндэмнай ехэ саһан ороо. Таряалан, сабшалан, бүхы тала дайда үргэлжэ зузаан саһан хүнжэлөөр хушагданхай.

Энээниие хиидүүлэнгүй хэрэгтэй газартаа тогтоожо абаа һаамнай, хабартаа эртүүр хайлахадаа, хүрьһэ нилээд шиигтүүлхэ, ургасада ехэхэн туһа нэмэри үгэхэ байна бшуу. Тиимэһээ манай бригадынхид ажахы соогоо эгээн түрүүлэн хоёр трактор табижа, тусхай хамуураар саһан зуруудуудые гаргана. Һалхинай ехээр үлеэдэг зүг тээшэ хүндэлдүүлэн, дүтэ дүтэ зуруудуудые татахада, хүр саһан ехээр тогтодог юм. Мүнөө энэ хүдэлмэридэ дүршэлтэй механизаторнууд Михаил Иванович Тутынин, Михаил Аполлонович Лапин гэгшэд табигданхай, үдэр бүри 50 гаран гектарта саһа хахална. Даб дээрэ 150 гектарта энэ хүдэлмэри хэгдээ. Бүхы 600 гектар таряанайнгаа газарта саһа тогтооходо зорилготойбди.

В. ЧЕРНУХИН.
«Ильинкинский» совхозой нэгэдэхи тракторна бригадын бригадир.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ХУБИТА ЕХЭ

«Бурятсельхозхимия» нэгэдэлэй Түнхэнэй отделени үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозуудай таряалангууд дээрэ органическа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргаа, химическэ аргаар полинуудай буртаг ногоо усадхаха, культуртехническэ хүдэлмэри ябуулха талаар түсэбүүдээ бултыень үлүүлэн дүүргэһэн юм.

Үбэлэй эдэ үдэрнүүдтэ Саянай совхозой, «Сибиряк» болон «Мир» колхозуудай полинуул дээрэ торф зөөжэ байнхайбди. Энэ ажалда бирандаа 23 хүн хабаадана. Тэдэнэй мэдэлдэ 3 бульдозер, 2 погрузчик, 1 экскаватор, мөөртэ 14 трактор тэргэнүүдтэйгээ үгтэнхэй.

Энэ ажалда хүдэлжэ байһан бульдозеристнүүд С. Н. Полубенцев, А. А. Тюменцев, ашаа тээгшэд В. К. Павлов, А. В. Лихачев, трактористнууд В. Е. Демин, С-Д. Ш. Сибиков болон бусад нормоёо үлүүлнэ.

Д. ЗАХАРОВ.
дурсагдагша районой отделениин ахамад агроном.

ТЕХНИКЭ БЭЛЭН

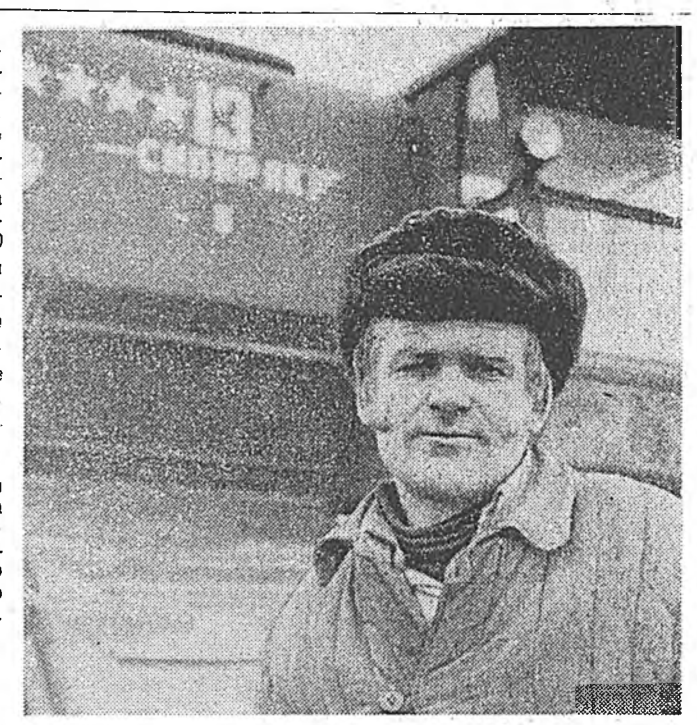
Хориин районой Дээдэ-Тайлсын совхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада яһала һайнаар бэлдэжэ байнхай. Мүнөө отделени бүхэндэ техникэ заһабарилха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр ажахын 33 сеялкын хориниинь, 22 плугай хориниинь, гэнжэтэ 23 тракторай арбаниинь бэлэн болгогдоо. Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводто К-700 түхэлэй хоёр трактор заһабарилагдажа асарагдаа. Борной, культиватор болон бусад түхеэрэлгэнүүд бултадаа шахуу бэлэн болгогдонхой.

Мүн сабшалан дээрэхи хүдэлмэри яһала ябуулагдажа байна. Мүнөө эндэ бүхыдөө 70 мянган кубометр тошон халяагдаа. Нута сабшалан, таряалан уһалха бүлүүр долоон станциин табаниинь заһабарилагдаа.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Яруунын районой «Коммунизм» колхозой түрүү механизатор Виктор Михайлович Лобов арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ ехэ амжалтатайгаар ажаллажа гараа. Тэрэ таряа хуряалга дээрэ 500 гектарта таряа хадаха гэһэн даабарила үлүүлэн дүүргэжэ, 550 гектарай таряа хуряаһан байна. Баалнуудые суглуулжа, гурба мянган центнер ороохо сохёо. Тиигэжэ коммунист Виктор Лобов колхоз соогоо дэлгэрһэн механизаторнуудай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байна.

Залуу коммунист ниитын ажалда эдэбхитэй, урагшаа һанаатай хүн. Тэрэ звеноойнгоо гэшүүдэй дунда агитатор гэжэ суурхадаг, энэ ажалаа жэншэдгүй һайнаар дүүргэдэг шадабаритай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор В. М. Лобов.

В. ХЛЫЗОВЭЙ фото.

БҮХЫ АЖАЛШАД ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

НҮХЭР Ю. В. АНДРОПОВОЙ МОСКВАГАЙ СТАНОК БҮТЭЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАЛГАДА БОЛОҺОН ХӨӨРЭЛДӨӨН- РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАДАЙ ГОЛ АНХАРАЛДА.

ОМОГОРХОНОБДИ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой Москвагай түрүү предприятинуудай нэгэн болохо Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводто хүрэжэ ерэһэн тухай мэдээсэлые дуулахадаа, бидэ угаа баярлабабди.

Предприятиин үйлэдбэриин участогуудай хүдэлмэришэдэй түлэг хүдэлжэ байһан үедэ эндэ ябажа, заводой байдалые хараһан, ажалшадтай хөөрэлдэһэн, тэдэнэй ажалай эмхидхэлтэй, һуралсал болон ажабайдалтай танилсаһан ушар хадаа манай жинрэй хүнүүдэй сэдьхэл зүрхые хүдэлгэмөөр байна даа.

Иигэжэ партиин, гүрэнэй хүтэлбэрилхы эгээн дээдын ажал ябуулагшадай юрын хүдэлмэришэ хүнүүдтэй ажал дээрэнь ерэжэ уулзалга, илангаяа тэдэнэй ажабайдалаар һонирхон хөөрэлдэлгэ ехэ омогорхол түрүүлнэ. Эндэ болоһон уулзалга дээрэ нүхэр Ю. В. Андропов үгэ хэлэхэдээ, мүнөө сагай дотоодын болон гадаадын тон шухала асуудалнууд тушаа тогтоо, ойрын үедэ шиидхэхэ зорилгонуудые тодорхойлоо. Эдэ заабаринуудынь бидэ хүдэлмэришэдтэ бүри һайнаар хүдэлхэ эрмэлзэл түрүүлнэ. Аһан шадалаараа хүдэлхые, амжаһан хэрэгээ арьбадхахые оролдохошье байхабди.

Л. СКУРАТОВА,
Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хабсаргагша, КПСС-эй обкомой гэшүүн.

ГАМНАЖА ҺУРАХА

Мүнөө хаа хаанагүй ажалай журам шангадхаха, бүхы юумэндэ гамтай наринаар хандаха, алмаха, арьбалха тухай айхабтар ехэ анхарал табигдана гээшэ. Тэрэмнай яаха аргагүй зүб.

Һаяхан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов Москвагай Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдтэй уулзаһан тухайнь газетэдэ ехэтэ һонирхон уншааб. Энэ уулзалгын үедэ олон шухала асуудалнууд табигдаһан байна. Зарим ушарта яахадаа эд хэрэгсэл, электрын элшэ хүсэн дуталданаб, үйлэдбэрилэгдэһэн продукци юундэ үнэтэй болоноб гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов тон ойлгосотой, тодоор хэлээ.

Үнэхөөрөө, предприяти, ажахынуудта түсэбэй дүүргэгдэлэггүй, тэрэнээ шадаал һаа бага болгуулаад. хүнгэн мүрөөр дүүргэхэ гэжэ оролдодог ушарай үсөөн бэшэ бии байһанһаа боложо, эсэстээ ехэхэн хохидол тохёолдоно ха юм. Зариманай ажалаа ёһоор хэдэггүй, хүдэлмэриин үнэтэй сагые дэмы гээдэг, элдэб эсын шалтагаар ажалдаа гарадаггүй ушарһаань хэды ехэ продукци дутуу үйлэдбэрилэгдэнэ, хаягдана гээшэб. Энээниие хүн бүхэн һанаандаа ходо хадуужа ябаха, өөрынгөө урдахи ажалда харюусалга ехэтэйгээр хандаха зэргэтэй гэжэ һананаб. Тиихэдэ өөрөөл һайнаар хүдэлөө хадаа хүрөө гэхэгүй, нүхэдэйнгөө, бүхы коллективэй ажал хэрэгтэ саг үргэлжэ һанаа сэдьхэлээ табижа ябаха ёһотойбди.

Манай отделенидэ, совхоздо үнэн сэхэ, ажалша шударгы хүнүүд олон. Тэдэнэйл оролдосото ажалаар совхоз бүхы дээрээ ехэ амжалта түйлажа, нёдондо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа гээшэ. Ямаршье ажалда хүдэлхэдөө, һайн һайхан ульгэр жэшээ харуулжа ябадаг хүнүүдэй дундаһаа механизаторнууд И. В. Корсаков, П. Т. Пермяков, Н. И. Калашников, Г. Ф. Залуцкий, һаалишад А. Е. Балдакова, В. Н. Быкова, Л. Н. Изюрьева болон бусадые онсолон нэрлэмээр.

Би өөрөө 1947 онһоо хойшо механизатораар хүдэлнэб. Һайрхалтагүйгөөр хэлэхэдэ, хүлэлжэ үзөөгүй тракторни үгы ёһотой. Энэ үе соо хахалһан газарыем хуряаһан ургасыем хэмжэхэ болоо һаа, ехэл байха гэжэ һанагшаб. Даажа абаһан техникээ гамтай наринаар харууһалжа ябахадаал хүн ехэ ажал хэхэ байна. Хүдэлхэдэшье амар ааб даа. Ямар нэгэ шэнэ трактор, комбайн тушаажа абаа һаа, тэрэнээ 12—13 жэлдэ һаадгүй хүдэлгэдэгби. Жэшээнь, 1969 ондо абаһан МТЗ-50 түхэлэй трактораа нёдондол ондоо хүндэ тушаагаад, шэныe абаа һэм. Хаанашье, ямаршье ажалда иимэл байха ёһотой гэжэ һананаб.

Л. МОКСОНОВ,
Кабанскын районой Хандалын совхозой механизатор.

БҮГЭДЫН ҺАНАМЖАДА ХАРЮУСАНА

Ажалай халаанай һүүлээр, забһарлалгын үедэ нүхэдтэеэ уулзажа, үдэр бүриин һониниие андалдадаг гээшэбди. Эдэ үдэрнүүдтэ манай Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Юрий Владимирович Андроповой Москвагай Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдтэй уулзаһан тухай үргэн хөөрэлдөө хэнэ. Партиимнай, гүрэн түрымнай элитэ хүтэлбэрилэгшын ажалша коллективтэ сэхэ ошожо, хүдэлмэришэдэй байра, байдалаар, үйлэдбэриин гол асуудалнуудаар, дутуу дунданuудаар һонирхоһон ушар ехэ һайшаалтай байна. Хүдэлмэришэдэй асуудалнуудта тэрэ тодо, сэхэ харюу үгөө. Эдэ харюунуудынь, захяа заабаринуудынь бидэнэйшье бодомжолдог али олон асуудалнуудта харюусана гээшэ.

Мүн эндэ олон тоото хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэхэдэ элирһэн дутагдалнууд бидэндэшье бии. Тиимэһээ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажалай журам шангадхаха талаар манай урда нилээд ехэ зорилгонууд табигдана. Гэбэшье энэ заатагүй бэелүүлэгдэхэ гээд этигэмээр. Парти, правительствымнай ажалшан арадай ажабайдалые һайжаруулхын түлөө иимэ оролдолго гаргажа байхада, арад зоной эдэбхи үүсхэлэй бадаржа байхада, амжалта түйлагдэнгүй яахаб.

В. ПОПОВ.
Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй ток…

МАРТАГДАШАГҮЙ БААТАРШАЛГА

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). Волгоградайхид эб найрамдалай вахтада жагсажа, Сталинградтахи байлдаанда совет арадай түйлаһан илалтын 40 жэлэй ойе февралиин 2-то тэмдэглэбэ. Волго мүрэнэй эрье зубшан, 80 гаран километртэ хабтайн нэмжыһэн баатар-хотын үйлсэнүүд, талмайнууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хотын ажалшадтай, дайнай ветерануудтай хамта габаадагша, Алдар Солын орденой дүүрэн кавалер Н. П. Красюков сугларагшадай урда үгэ хэлэбэ. Сталинград шадар болоһон асари ехэ байлдаанда совет арадай гаргаһан баатаршалга бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Энэ илалта дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы ябасада эрид эрьелтын эхи табиһан байгаа.

Байһанаа митингдэ хабаадагшад мэдүүлээ. Эдэ бүгэдын түлөө волгоградайхид бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

40 жэлэй урда тээ илагшадай түрүүшын митингын болоһон талмай дээрэһээ эдэ үгэнүүд соностоһон байна. Баатар-хотоёо һэргээхэбди гэжэ тэрэ дурасхаалта үдэр тангариглаһан хүнүүдэй хүсэл бодол бэелээ.

Митингдэ хабаадагшад Улаандадын айлшад энэ баяр ёһолдо хабаадана.

Гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдажа, олоной хабаадалгатай митинг баатарай үхэлөөр унагшадай талмай дээрэ болобо. Партиин Волгоградска обкомой нэгэдэхи секретарь Л. С. Куличенко, авиациин маршал С. И. Руденко, Сталинградтахи байлдаанда ха…

Шэнэ дайнай аюулые зайсуулан сараха, дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангаха, ороной экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ талаар залан сэхэ, үрэ түгэс ажал ябуулһанайнь түлөө Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, Совет правительствада гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэжэ Царицынай ба Сталинградтахи байлдаанай баатарнуудта бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ носоогдожо байдаг Мүнхын галай дэргэдэ веногуудые табиба.

Автомашинанuудай жагсаалнууд баатарай үхэлөөр унагшадай талмай дээрэһээ Мамайн добуун тээшэ шэглэн ошобо. Баатар-хотонуудай шоройтой капсуланууд жагсаалда дабшажа ябаһан бронетранспортернууд дээрэ табигданхай. Сталинградтахи байлдаанай геройнуудта зорюулагдажа, Мамайн добуун дээрэ бодхоогдоһон гайхамшагта хүшөө-ансамблиин дэргэдэ тэдэ булагдаһан байгаа.

Хүн зон олооро энэ хүшөөгэй дэргэдэ ерэбэ. Волгоградайхид, баатар-хотонуудай гадаадын оронуудай делегацинууд баглаа сэсэгүүдые, веногуудые Сэрэгэй алдар солын зал соо табиба.

МОНГОЛ АРАДАЙ ГАЙХАМШАГ ХҮБҮҮНДЭ

Февралиин 2-то Москвада, В. И. Ленинэй Түбэй музей соо нээгдэһэн выставкэ Д. Сүхэ-Баатарай ажабайдал болон ажал ябуулга тухай хөөрэнэ. Монголой Арадай-революционно партиин ба Монголой арадай гүрэнэй үндэһэ һуурие табигшын түрэһөөр 90 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаһан байна.

Агуу ехэ Октябриин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарые, Монголой алдарта хүбүүнэй үзэл бодолой бүрилдэлгэдэ тэрэнэй үзүүлһэн үүргэ нүлөөе элирхэйлэн харуулһан материалнууд выставкэ дээрэ табигданхай. 1921 оной ноябриин 5-да Сүхэ-Баатарай В. И. Ленинтэй уулзаһан тухайнь бүлэгүүдэй нэгэн тодо хурсаар хөөрэнэ. МНРП-гэй, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшын саашанхи бүхы ажал ябуулгада энэ уулзалга айхабтар ехэ үүргэ нүлөө үзүүлһэн байгаа. Аха дүү хоёр арадай адли тэгшэ харилсаанай эхи табиһан документнүүд эндэ бии.

Сүхэ-Баатарай захяа заабаринуудые бэелүүлэн, экономико, эрдэм-соёлые хүгжөөлгэдэ, социализм байгуулгада асари ехэ амжалтануудые түйлажа байһан монгол арадай революционно тэмсэлэй гол шатануудые выставкэ элирхэйлэн харуулна. КПСС-эй ба МНРП-гэй, СССР-эй ба МНР-эй олон янзын харилсаа холбоон тухай хөөрэһэн материалнууд һонирхол үүсхэнэ.

В. И. Ленин болон Д. Сүхэ-Баатарай үндэһэ һууриень табиһан совет ба монгол арадуудай хани барисаан бүхы выставкэ дээрэһээ харагдана.

МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Готов выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА, ЖУРАМ УЛАМ ШАНГАДХАЯ

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ ХЭРЭГТЭЙ

Манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлдэ Лена мүрэнэй эрьеэ хүрэтэр ашаанай поездүүдые ябуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байнхай. Партиин XXVI съезд, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүд БАМ-ай барилгашадай урда асари ехэ зорилгонуудые табиhан юм. Барилга түргэнөөр хэжэ, ехэ багашье объектнүүдые саг болзорто нь, эрхим шанартайгаар ашаглалда тушааха гэжэ манай трестын хүдэлмэришэд ябалал ородлоно.

Коллективнай СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаба. Бидэ үнгэрhэн жэлдэ 106 километр зайда түмэр харгы табяабди. Уhа гоожуулха түмэр-бетонно 128 сорго хабсаргагдана. Байгал 38 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд, «Мүгирус» түхэлэй автомашинануудые заhабарилха завод, асфальт-бетонно холисо гаргаха заводой, столово, магазинуудай, сойлой байшангуудай барилганууд дүүргэгдэжэ, ашаглалгада тушаагдаа.

Трестымнай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, үдэр бүхэндөө урдаа ехэ хэмжээнэй барилга хэхын түлөө тэмсэнэ. Энээнэй гэршэ бидэ үнгэрhэн жэлэй даабариhаа гадуур 20 миллион түхэригэй барилга хэhэн байнабди. Даажа абаhан ажал хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандажа, үнэн сэхээр, оролдосотой шангаар ажалладаг коллективүүд, хүдэлмэришэд мэргэжэлтэд манай дунда олон ааб даа. Барилга-хабсаралгын 669-дэхи поездын коллектив СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаа юм. Тус коллектив БАМ-ай 520-дохи километрhээ 626-дахи километр хүрэтэр түмэр харгы табяа. Уhа урадхуулха түмэр-бетонно 69 сорго үнгэрhэн жэлдэ хабсаргаха даабаряа холо урид дүүргээ юм. Тиигэхэдэ үшөө барилгашадайнгаа hуудаг Янчукан посёлогые үргэдхэhэн, Хойто-Муяын тоннелиин барилгада хэрэгтэй шулуу ехээр бутарган гаргаhан байха юм. Энэ коллектив үнгэрhэн жэлэйнгээ даабарииие хоёр haраар уридшалан дүүргээ бэлэй. КПСС-эй Буряадай обком, Министрнүүдэй Совет, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, облсовпроф, ВЛКСМ-эй обком эдэ бүхы туйлалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ, Ойн баярай грамотаар шагнаhан байгаа. Трестымнай мастерска 6 участогай бригадануудай коллективүүд мүн лэ КПСС-эй Буряадай обкомой ойн баярай грамотануудаар шагнагдаа.

Барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив хаба шадалаа гамнангүй ажаллана, hүүлэй сагта яhала гэмгүй үрэ дүнгүүдые туйлажа байна. Тус коллектив Северобайкальск городто промышленна томо томо объектнүүдые, байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые бодхоно. Эдэнэй оролдолго шадабариин ашаар лэ асфальт-бетоной холисо гаргаха заводой барилга болзорhоо урид дүүргэгдэжэ, 15 километр харгы, городой үйлсэнүүд асфальтаар хушагдаа. Эдэнэр байгша ондо 50 километр харгы асфальтаар хушаха зорилготой. Һара, квартал бүриингөө даабарииие холо үлүүлжэ, барилга түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хэhэнэйнгээ түлөө үнгэрhэн жэлдэ 300 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Энэ мүнгөөрөө хүдэлмэришэдтөө байрын гэрнүүдые, сад-яслиин байшан бодхожо байнхай. Барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив үнгэрhэн жэлэй гурбадахи кварталай дүнгөөр СССР-эй транспортна барилгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дэмжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаhан байна.

Хаана ажалай эмхидхэл hайн байнаб, гүрэнэй, ажалай журам зүбөөр сахигданаб, тэндэл амжалта туйлагдана гээшэ. Хүн бүхэнэй урда шанга эрилтэ табижа, тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри олоной дунда бүри эдэбхитэйгээр ябуулха гэhэн зорилго КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ табигдаhан байна. Трестымнай хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр эрид шиидэнхэй, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абана.

Барилга хабсаралгын 581-дэхи поездын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарииие дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхээр уялга абаhан юм. Үнгэрhэн жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргээ бэлэй. Тус коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабарииие майн 30-да дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэhэн үүсхэл гаргаба. 581-дэхи поездын коллектив хүнгэн бэшэ зорилго урдаа табиба гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай трестын бүхы хүдэлмэришэд энэ hайн hайхан үүсхэлыень дэмжэжэ байнхай.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ Буряадай участогай барилгашад, тэрэ тоодо манай трестын коллектив, асари ехэ хэмжээнэй барилга хэхэ даабаритай. Бидэ түмэр замай Муякан станциhаа Таксимо станци хүрэтэр 120 километр зайда түмэр харгы табиха даабари абанхайбди. Байгша ондо Таксимо станци хүрэхын тула бидэ түмэр замай 60 хүүргэ, уhа урадхуулха түмэр-бетон 46 сорго табижа, 12 миллион кубометр хайр шорой түмэр замай далан дээрэ адхаха болонобди. Энэ асари ехэ хэмжээнэй хүдэлмэриие амжалтатай hайнаар хэхын тула манай «Нижнеангарсктрансстрой», «Мостострой-9», «Запбамстроймеханизация», «БАМтрансвзрывпром» трестнүүдэй коллективүүд нягта барисаатайгаар бэе бэедээ туhалалсан хүдэлхэ ёhотой болоно.

Үнгэрhэн жэлдэ хүүргэ баригшад, түмэр замай далан бэлдэгшэд hулашагаар хүдэлжэ гараа. Эдэнэй гэмээр түмэр харгын рельс табидаг поезд олон удаа бүхэли haраар миин байhан ушартай. Заримдаа шпала, рельс, барилгын бэшэшье материал дуталдажа, бидэнэй ажалда ехэ haад үзүүлнэ. Байгша ондо бидэнэр заабол Таксимо хүрэтэр түмэр харгы табиха ёhотойбди. Энэ зорилго бэелүүлхын тула түрүү коллективүүдэй дүй дүршэлые ехэ анхаралтайгаар шудалха, hайн юумэнүүдыень саг дары үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ шухала. Иимэ түрүү коллективүүд яhала олон. Тэдэниие дээрэ дурдаhаншье байхаб. Трестымнай үнинэй, бэрхэ хүдэлмэришэн Ленинскэ комсомолой шангай лауреат А. В. Бондариин хүтэлбэридэг бригадын коллектив «хүдэлмэриин эстафета» гэhэн хүдэлөө дэлгэрүүлhэн юм. Энэ ямар удхатайб? Жэшээнь, Александр Бондариин бригадын коллектив Новокузнецкын металлургическа комбинадай хүдэлмэришэдтэй ажалай хэлсээ баталаад, дундаа ябалсажа, дүршэл шадабаряа хубаалдадаг, хүдэлмэриин ябасые шалгадаг. Новокузнецкын комбинадай хүдэлмэришэд рельс олоор, эрхим шанартайгаар гаргажа, БАМ-ай барилгашадта дутамаггүйгөөр эльгээнэ. Бидэ рельс дутамаггүйгөөр абадаг болонхойбди. А. Бондариин бригадын коллектив Вячеслав Бритиковэй бригадатай мүн лэ ажалай хэлсээ баталhан. В. Бритиковэй бригадын гэшүүд рельснүүдые шпалда бүхэлэн хадажа, А. Бондариин бригадын коллективые барилгын материалаар дутамаггүйгөөр хангана. Минии hанахада «хүдэлмэриин эстафета» гэhэн хүдэлөөн тон ехэ удха шанартай. Барилгашад, тэдэниие материалаар хангагшад дундаа ажалай хэлсээ баталаад, бэе бэеэ шалгалсан нягта барисаатайгаар ажаллахадаа, үйлэдбэриин ашаг үрые хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлэн үндэр бүтээсэ туйлана. Ажалай хэлсээ ганса бригадануудай, участогуудай коллективүүд бэшэ, бүхэли трестнүүдэй коллективүүд дундаа баталха болоно. Тиимэ саг хүрэжэ ерэhэншье байха юм. Хэрбээ манай трестын «Запбамстроймеханизация», «Мостострой-9» трестнүүдэй коллективүүдтэй социалис ажалай хэлсээ баталаад хүдэлдэг байбал, түмэр харгын барилга бүрил түргэнөөр ябуулагдаха арга олдохо байна бшуу.

«Хүдэлмэриин эстафета» гэhэн хүдэлөөе бүри үргэдхэхэ, шэнэ юумэ нэмэхэ, энэ хүдэлөөндэ хабаадагшадые али бүхы талаhаань дэмжэжэ туhалха, урмашуулха, нэрэ солыень олоной дунда мэдээжэ болгохо гээшэ манай трестын захиргаанай, парткомой, профсоюзай комитедэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн мүн болоно. Манай трестын олон мянган хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд Байгалай хадануудhаа Витим мүрэнэй эрье хүрэтэр тон ехэ ажал хэжэ, бүхэли посёлогуудые бодхоhон байха юм. Саашадаа барилга үшөөл ехээр хэхэ даабаритайбди. Гүрэнэй хараалhан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн хубитаяа оруулалсаха зэргэтэй.

Трестымнай хүдэлмэришэд барандаа үнэн сэхээр, эдэбхитэй hайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхын аргагүй ааб даа. Ажалдаа haатажа гараха, «тамхилжа» ехэ сагаа бараха, трактор, машинануудые миин байлгаха ушар үшөөл дайралдаhаар. Хүтэлбэрилэгшэдэй зүбшөөлөөр амаралта абаха ушаршье гарадаг. Эрилтын hулаhаа боложо, эдэ бүхы дутагдалнууд барилгын организацинуудай коллективүүд дотор үзэгдэнэ. Олон объектнүүдэй барилга нэгэн доро эхилээд, хүдэлмэришэдые үсөөгөөр табиха ушар али олон гарана.

Тоо, баримта бэдэржэ, холошье ошоhоной үлүү ха. Барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын коллектив hүүлэй мэдээгээр 92 объект дээрэ хүдэлнэ. Зарим объектнүүд дээрэ 2—3 хүн лэ хүдэлдэг байха юм. Иигэжэ ажал эмхидхэжэ болохоор аал?! Эдэ бүхы объектнүүдэй барилгада кран, машина, цементын холисо, бусадшье материал хэрэгтэй болоно ха юм. Иимэ олон машина, кран хаанаhаа олохобши. Ажалай эмхидхэлэй hулаhаа хүдэлмэришэд миин hууха ушартай болоно бшуу. Трестын захиргаан, партком, профсоюзай комитет тус поездын хүтэлбэрилэгшэдэй дутагдалнуудые заажа, тэрэнээ усадхаха болзор гаргажа үгэhэн.

Бидэ мүнөө КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэлсэжэ байнабди. Тиимэ hулаханаар гү, али дунда зэргээр хүдэлжэ мүнөө огто болохогүй. Би байгаа арга боломжонуудаа сүм хэрэглэжэ, тиимэ hэшхэлтэйхэнээр ажаллаха гээшэ хүн бүхэнэй нангин хэрэг мүн болоно. Манай трестын олон мянган хүдэлмэришэд арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, байгша оной даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр эрид шиидэнхэй. Бидэ түмэр харгы Таксимо станци хүрэтэр табиха хүнгэн бэшэ зорилгоёо бэелүүлхэбди. Энэ зорилго бэелүүлхын тула «Мостострой-9», «Запбамстроймеханизация», манай «Нижнеангарсктрансстрой» трестнүүдэй коллективүүд дундаа холбоо барисаатайгаар ажаллаха болоно. Бидэ эрилтээ улам шангадхажа, үдэр, недели, hара бүриин даабари дүүргэхын түлэ тэмсэжэ эхилбэбди. Буряадай участогай булта хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ шангаханаар хүдэлжэ, партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулан эдэбхитэй шангаар ажаллажа эхилбэ.

Ф. ХОДАКОВСКИЙ,
«Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ, Социалис Ажалай Герой.

САГЫЕ АХИХА ХАБАТАЙБДИ

Манай совхоз районойнгоо бусад ажахынуудта орходоо багахан гээшэ ааб даа. Тиимэшье haа hүрэг адууhа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлhэнэй ашаар эдеэ хоолой продуктнуудые элбэгжүүлхэ гээшэ зайлуулашагүй гол зорилгомнай болоно. Илангаяа мүнөө үедэ, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй (1982 он) шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа хараалагдаhан түсэб, уялгануудаа сүм бэелүүлхэ гээшэ нангин зорилгомнай гэжэ мэдэрнэбди.

Анхан байгуулагдаhан сагhаа хойшо гэхэ гү, али үнгэрhэн арбан хоёр жэлэй туршада манай совхозой гол hалбаринууд нилээд хүгжөө, бэхижэээшье. Мүнөөдэрэй байдалаар ажахыдамнай бүхыдөө 20778 гектар газар даалгагданхай. Тусхайлбал, совхознай 2155 гектар сабшалантай, 4738 гектар хахалагдадаг газартай, 3970 гектар бэлшээритэй гээшэ. Ажахымнай фермэ, гүүртэнүүдтэ 1521 үхэр, тэрэ тоодо 761 үнеэн харууhалагдана. Тиихэдэ отарануудта 6140 хонин, тэрэ тоодо 2779 эхэ хонин адуулагдана. Мүнөө үедэ үргэн ехэ бэлшээридэмнай 380 толгой адуун hүрэг бэлшэнэ.

Нийтынгээ адууhа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула механизаторнууд болон луговодуудnaй горитойхон оролдолго гаргана. Жэшээлбэл, жэл бүри ороoho тариалнай тогтууритай баян ургаса ургуулжа, үбhэ тэжээл ехэхэнээр бэлэдхэжэ абадаг болоо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ совхозой механизаторнууд бүхыдөө 5090 центнер шэниисэ суглуулжа, амбаарлаха түсэбөө 7940 центнерээр үлүүлээ гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 16,4 центнер ургаса хуряагаа юм. Тиихэдэ 3694 центнер хара таряа хадажа абаабди. Малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг хара тарянай, обёосой, гэршүүхын ургаса яhала hайн байгаа. Илангаяа хара таряан гектарай дунда зэргээр 13,4 центнер суглуулагдаа бэлэй. Нёдондо механизаторнуудnaй бүхыдөө 26.639 центнер ороoho таряа хуряажа, хараалагдаhан түсэбөө 180 процент дүүргэhэн байна. Ороoho таряанhaa гадна тэжээлэй ургамалнуудай ургаса баян байжа, адууhа малдаа шэмэтэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхээбди. Кукурузашаднай кукурузын ногоон эшэ намаа суглуулжа, силос болгон дараха түсэбөө 150 процент бэелүүлээ бэлэй. Эндэ түрүү механизаторнууд И. Г. Бурцев, В. Г. Толстихин, Ю. И. Бурцев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай туйлаhан амжалта онсо тэмдэглэлтэй.

Механизаторнуудай, луговодуудай оролдосотой шударгыгаар ажаллаhанай ашаар адууhа малнай элдэб зүйлэй тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангагдажа, гансашье гарза хоролтогүй ондо ороно бэшэ, мүн ашаг шэмэнь эрид дээшэлнэ. Жэшээлбэл, hүүлэй жэлнүүдтэ эхэ мал бүхэнhөө түл абажа, хоролтогүй түлжүүлэгдэдэг болоо. Тиихэдэ үнеэдэй hү шэмэ хараа байса дээшэлжэ захалаа. Мүн гүрэндэ тушаагдахаар шахагдаhан малай шэгнүүр урдынхиhaa ехээр нэмээгдэнэ. Илангаяа хонидоо ехэ шэгнүүртэйгээр, тобир таргаар худалданабди. Тобшолбол, энээнэй ашаар гэхэ гү, али адууhа малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болоhондоо гүрэндэ hү, мяха, ноoho тушааха түсэбөө жэншэдгүй дүүргэнэбди. Нёдондо манай совхоз hү, мяха абажа бэлэдхэлэй пунктда оруулха даабаряа уридшалан бэелүүлжэ, ССР Союзай 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ hэн.

Мүнөө үедэ совхоздомнай нийтын адууhа малай үбэлжэлгэ яhала hайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Ябажа байгаа энэ үбэлжэлгэдэ адууhа малнай бүхыдөө 22 мянган центнер үбhөөр, 3670 тонно силосоор, 1200 тонно сенажаар, 132 тонно ногооной витаминтай гурилаар, 23 тонно набша намаагаар хангагданхай ороо hэн. Тиихэдэ таряа хуряалгын дүүрэхэтэй адли поли дээрэhээ 15 мянган центнер hолоомон суглуулагдажа hүрилэгдөө бэлэй. Нийтынгээ адууhа малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, үбэлэй hарануудта hү ехээр haaxa зорилготойгоор район дотороо үүсхэл гаргаhан совхозоймнай коллектив яhала амжалтатай ажаллана. Малай гүүртэ, haалиин фермэнүүдтэхи тэжээлэй цехүүд халуун намарhаа хүдэлгэгдэжэ захалhан юм. Тиимэhээ илангаяа үнеэд, шахамалнууд болон буруу, хашарагууд заабол хэршэгдэжэ шанаржуулагдаhан тэжээлээр хооллуулагдана.

Совхоздомнай бүхыдөө 300 гаран хүн ажалладаг. Мүнөө 51 механизатор, автомашинын 38 жолоошон хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн 30 haалишан фермэнүүдтэ ажаллана. Мүн 30 хонишон отарануудта хүдэлмэрилдэг. Ажахыдамнай дүй дүршэлтэй, арга шадабаритай, нютаг нугадаа суурханги түрүүшүүл захаhаа олон. Жэшээлбэл, республикын габьяата механизатор, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Г. С. Серебренников, комбайнернууд В. А. Изместьев, В. Г. Любовников, луговод И. Г. Толстихин, республикын габьяата малшад И. К. Лисенков, Ц. Д. Самбилов, haалишад Т. П. Изместьева, Л. В. Колмакова, В. М. Меньшикова, А. А. Молчанова гэгшэд хараалагдаhан түсэбөө, абаhан социалис уялгаяа заатагүй уридшалан дүүргэдэг заншалтай юм. Илангаяа түрүү haалишаднай сагые ахин ажалладаг гуримтай гэхэ гү, али бүри нёдондоной намарhaa хойшо 1983 оной тоосоогоор хүдэлмэрилжэ захалhан гээшэ. Тиихэдэ дүршэлтэй луговод И. Г. Толстихин даажа абаhан участогhaa 6800 центнер үбhэ суглуулжа hүрилөө hэн. Мүн Г. Закиров В. Любовников гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд даабаряа холо үлүүлhэн байха юм.

Манай совхоз олон hалбаритай, яhала оньhожоруулагдамал ажахы мүн. Мүнөө ажахыдамнай 43 трактор, ороoho тарянай 9, силосэй ургамалнуудые хартаабха хуряаха 11 комбайн, ашаанай 28 автомашина, элдэб түхэлэй машина, техникэ даалгагданхай. Мүн түгэс түхеэрэгдэhэн заhабарилгын мастерскойтойбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри оньhожоруулха талаар ехэ ажал ябуулагдана. [illegible] линин ком[illegible] хүдэлмэри [illegible] руулагданхай.

Совхоздом[illegible] шэдөөр дут[illegible] усадхагдажа [illegible] шуул hүүл[illegible] ажахыдаа [illegible] ажалладаг [illegible] Совет Арм[illegible] бусаhан гү, [illegible] гуулияа дү[illegible] шуулые ню[illegible] түбхинүүлхэ [illegible] хүдэлмэри [illegible] Ажахымнай [illegible] лэдэ али бо[illegible] жа үзүүлдэг [illegible] шээлбэл, 198[illegible] совхоздо за[illegible] шэнээр мүн[illegible] 6 бүлэ байгу[illegible] ерэхэдээ ур[illegible] гэр бүлэ бол[illegible] да 600 түх[illegible] бан эмэ [illegible] haa, нёдондо[illegible] мүнгэн, 6 [illegible] haламжа бо[illegible] лаа hэн. З[illegible] тусхай мэр[illegible] щида hураж[illegible] боложо буса[illegible] хоёр жэлэй [illegible] мээр ажалла[illegible] сагад техник[illegible] та совхозой [illegible] ди дээрэ [illegible]

Эдэ үдэр[illegible] торнай рес[illegible] гуулагдаhаар [illegible] хүндэлэлэй [illegible] сөөн дэлгэрү[illegible] ба. Манай [illegible] тив ажалай [illegible] ороходоо [illegible] социалис уя[illegible] хойлбол, [illegible] лэр болотор [illegible] мяха, ноoho [illegible] жэлэйнгээ [illegible] тайгаар дү[illegible] табигдаа h[illegible]

Хурамха[illegible] Һаха[illegible]

«Бурятгражданстрой» трестын 4-дэхи СМУ-гай комсомол-залуушуулай комплексно бригадын залуушуул эрхим hайнаар хүдэлнэ. Энэ бригадын комсоргоор Буянто Цыбикжапов хүдэлдэг. Бригадын түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ комсомолой ударидагшын үүргэ ехэ. Бригадын 17 гэшүүд бултадаа эрхим hайнаар хүдэлжэ, нийтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Цыбикжапов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АША ҮРЭ ЕХЭТЭЙ

ССР Союзай 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ Захаминай районой Енгорбойн совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаад, ажал хүдэлмэридөө горитой амжалта туйлаа юм. Совхоз гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб 116 процент, hү — 100,9 процент, ноoho — 104 процент дүүргэhэн байна. Тиихэдээ нийтын адууhа малай тоо толгой урда жэлэйхиhээ нилээд олошоруулаа, ашаг шэмыень дээшэлүүлээ, гүрэндэ мал ажалай продукци ехээр худалдаа.

Иимэ амжалта тус ажахыда миил өөрөө ерэшоогүй. Энэ хадаа малшадай, механизаторнуудай, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл оролдосотой, эршэтэй hайнаар ажаллаhанай үрэ дүн гээшэ. Эндэхи 26 гүүртэ, отарануудай 17-ниинь абаhан социалис уялгануудаа дүүргээ. 11 гүүртын коллектив жэлэй туршада нэгэншье мал гарзада оруулаагүй юм.

Ажалдаа эрхим амжалта туйлаhан хүнүүдэй тоодо Б. А. Доржиев, Б. Д. Садаев, О. Б. Цыденов, В. Б. Доржиев болон бусад оролсоно. Мал адуулагша Ч-Н. С. Балданов, даажа байhан гүүртынгээ 147 малай толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ 1195 граммаар нэмэжэ шадаа. Малшад-коммунистнар Ц-Д. Б. Доржиев, С. Ц. Будаев, О. Б. Цыденов, Б. А. Доржиев, В. Ж. Доноев гэгшэд адуулжа байhан малай толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ 1000 граммаар нэмээhэн байна.

Һү haaxa, тугал абажа түлжүүлхэ түсэбөө дүүргэhэн haалишад совхоздо олон. Жэшээлхэдэ, haалишад Г. Ц. Очирова, Н. Б. Гармаева, Ц-Д. У. Гонгоров гэгшэд hү haaxa жэлэйнгээ түсэб сэлзорhоонь холо урид дүүргэhэн, даажа байhан үнеэдэйнгээ толгой бүриhөө тугал абажа түлжүүлhэн байха юм.

Мүнөө совхоздо малай үбэлжэлгэ эмхитэй hайнаар ябажа байна. Малнуудай хүшэ тамир hайн, гарзалха ушар үсөөн дайралдана, үбэлэй үедэ hү haалга нилээд дээшэлжэ байна. Малай үбэлжэлгын урагшатайгаар үнгэргэлгэдэ үнгэрөөшэ жэл тэжээл ехээр бэлэдхэhэниинь нүлөө ехэтэй.

— Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада сабшалан үтэгжүүлэн hайжаруулха, уhалха, сэбэрлэхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ, — гэжэ совхозой директор С. Д. Банзаракцаев хөөрэнэ. — Нэгэ, олон жэлэй ногоо ехээр таридаг болообди. Тиимэhээ нийтынгээ мал үбэлжэлгын үедэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангнабди, үбhэ, hолоомо ондоо тээhээ бэдэржэ ябанагүйбди.

Үнэхөөрөөшье, hүүлэй үедэ эндэ сабшалангай ногооной, силосэй ургамалнуудай ургаса горитойгоор дээшэлээ. Арбадахи табан жэлдэ энэ талаар hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө совхоз гүрэн түрын шанда хүртэhэн байна. Үнгэрөөшэ жэл луговод Н. А. Лыгденов 143 гектар сабшалангай гектар бүриhөө 15,5 центнер үбhэ хуряажа абаа. Луговодууд Ш. Д. Цыбиков, Мэлс Будаев гэгшэд Иван Абидуевичhaa гээгдээгүй.

Мухар-Шэбэрэй районой ажалшадай жэшээгээр социалис мүрысөөндэ оролсоhон совхозой луговодууд, механизаторнууд энэ жэл үсолэ, ногооной бүри hайн ургаса абахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана.

— Хабарай тарилгада бэлдэлгэ илангаяа Нууртын отделенидэ hайнаар ябана. Тэндэхи механизаторнууд бүхы техникэ, машинануудаа сабшалан, полидо хүдэлхөөр бэлэн болгонхон. Техникэ заhабарилга дээрэ тракторна бригадын бригадир В. Б. Дымбрылов, мастер-наладчик В. Н. Дугаров, слесарьнууд Дмитрий Ильмаев, Андрей Бальжанов гэгшэд hайнаар хүдэлөө, — гэжэ совхозой ахамад инженер С. Б. Содномов мэдүүлбэ.

Техникэ заhабарилха хүдэлмэри Енгорбойн отделенидэ баhал дүүрэхэ болонхой. Тэндэ мастер-наладчик Ц. Б. Раднаев шалгарна.

Техникэ заhабарилха, хадагалха талаар республика дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Енгорбойн совхозойхид шалгаржа, гурбадахи жэлээ шагналда хүртэhэн байна. Энэшье жэл тэдэнэр урданайхиhaa доро ябанагүй.

Ц. СУБАНОВ,
манай тусхай корр.

НЭГЭН ХҮСЭЛ ХҮДЭЛХЭД

Хоорондоо эбтэй эетэй, үгэеэ ойлголсожо, булта нэгэн хүсэл эрмэлзэлтэй хүдэлдэг коллективтэ ажалай журам хэзээдэшье hайн байдаг, хүнүүд бэе бэедээ туhалалсан, нийтэрээ амжалта туйлаха гэжэ оролдодог гээшэ.

Манай Байгал-Худариин совхозой хоёрдохи отделенидэ hү haалиин хоёр фермэ бии. Эдэнэр үнинhөө хойшо хоорондоо мүрысэжэ, бэе бэеhээ жэшээ абан, анамана урилдажа хүдэлдэг юм. Минии hанахада энэнь хоёр фермын алишье коллективтэ hү ехээр haaxa, түсэб, уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь hайн нүлөө үзүүлдэг.

Жэшээлхэдэ, минии хүдэлдэг томодхогдоhон фермынхид (даагшань С. Н. Ильгеев) үнгэрhэн жэлдэ бүхыдэнь 7400 центнер hү haaxa гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 2085 килограммhaa бага бэшэ hү абаха түсэбөө болзорhоонь холо урид бүри октябрь hарада дүүргээ hэн. Жэлэй дүнгөөр бүхыдэнь 7766 центнер hү haahan байнабди.

Коллектив соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ манай үнинэй haалишан, КПСС-эй обкомой гэшүүн Елизавета Казановна Олмоева эрхимлэжэ гараа. Тэрэ нёдондо үнеэн бүриhөө 2500 шахуу килограмм hү haагаа. Мария Алагуевна Кукушкина үнеэн бүхэнhөө 2350 килограмм, би өөрөө 2464 килограмм hү haагааб. Залуу haалишан Надежда Пинаева манhаа ехэшье холо гээгдээгүй.

Мантай мүрысэдэг хоёрдохи фермынхид (даагшань Е. М. Мосорова) баhал муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Тэдэнэр үнгэрhэн жэлдэ бүхыдэнь 3470 центнер hү абаха түсэбтэй haa, тэрэнээ 3750 центнертэ хүргөө. Үнеэн бүхэнhөө 2036 килограмм hү haaжа, уялгаяа баhал дүүргээ hэн. Тус фермын түрүү haалишад С. А. Албатаева үнеэн бүриhөө 2375 килограмм гү, али бүхыдэнь 557 центнер сагаан эдеэ абаhан бэлэй. Мүн тэрэнтэй сугтаа хүдэлдэг haалишад Е. Н. Манзарова Е. С. Отхонова, Н. Б. Степанова гэгшэд абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнхэй.

Үнеэдhээ hү ехээр haaxa гээшэмнай гансашье haалишадай оролдолгын хүсэн бэшэ, энэ талаар мал адуулагшадай үүргэ, харюусалга баhал тон ехэ. Илангаяа зунай сагта үхэрнүүдые хаана, хайшан гэжэ бэлшээhэнhээнь, мүн үбэлэй хахада үбhэ тэжээлые хэр зэргэ таhалдуугүй зөөжэ, буйлуулжа үгэhэнhөөнь бүхы коллективэй амжалта бага бэшээр дулдыдадаг. Манай фермэнүүдтэ малшадаар гол түлэб залуушуул — Корсаковска дунда hургуули дүүргээд, нютагтаа үлэhэн хүбүүд Леонид Сониев, Юрий Урмаев, Олег Тынтуев, Владимир Коменданов гэгшэд дүршэлтэй малшан Владимир Тыхнеевич Онтобоевой хүтэлбэрилгэ, заабари доро хүдэлдэг юм. Эдэнэр ямаршье сагта ажалдаа харюу-

салга ехэтэ[illegible] хээр ханда[illegible]

Мүнөө [illegible] илангаяа [illegible] рүүшын hа[illegible] улам дээш[illegible] оролдонобди[illegible] тэжээлые [illegible] жа, тааруу [illegible] лүүлэн, фер[illegible] риhөө үдэр[illegible] грамм hү [illegible] рөө үнеэн [illegible] хын 8—9 [illegible] haанаб.

Гэхэтэй х[illegible] да дутуу ду[illegible] хэгдээгүй а[illegible] гэхэ болоо [illegible]

КПСС-эй [illegible] риин (1982 [illegible] рэ үгэ ха[illegible] Ю. В. Анд[illegible] солон тэмд[illegible] нөө сагта [illegible] таhaa бүхы [illegible] гэлтэ дулд[illegible] хүдэлхэ бү[illegible] ажаhуудаг [illegible] ажалшан б[illegible] онлгохо, м[illegible] гаяа шухал[illegible] шье Сабна».

Энэнь то[illegible] хэнэил даа[illegible] досо ехэтэ[illegible] гэн hайн h[illegible] мэлзэлтэйга[illegible] бүхы юумэ[illegible] ябаха, үрэ [illegible] ха бшуу.

Тиимэhээ [illegible] гууд тухай [illegible] дутагдалнууд[illegible] гэржэ болон[illegible] наб. Сэхыен[illegible] мэнүүдтэмна[illegible] нэй өөрынь [illegible] ехэ банhaар[illegible] гэнэб гэхэ[illegible] ажал ех[illegible] ehoop оньho[illegible] гол түлэб [illegible] бүтээгдэнэ, [illegible] хэ сэбэрлэ[illegible] жээл үйрү[illegible] нүүдшье [illegible] совхозой [illegible] хангалтагүй [illegible] нэ гэжэ хэ[illegible]

Хоёрдохё[illegible] ургасатай, [illegible] домол, h[illegible] бэлшээри [illegible] Хэрбээ т[illegible] haa, зунай [illegible] hү үшөө е[illegible] Теэд мүнөө [illegible] лаа уhанай [illegible] шажа адуу[illegible] нүүжэ, үне[illegible] даг болоно[illegible] хэдэмнай h[illegible] байса доош[illegible]

Байгалай [illegible] дэй эмхиш[illegible] маа эрхил[illegible] шэд малша[illegible] мээр гүйсэ[illegible] хүсэд орол[illegible] гаяа үбэлд[illegible] нииэ ehoop [illegible]

Бидэ ha[illegible] 1983 ондо [illegible] ехэ үрэ ду[illegible] гаан эдеэ [illegible] бэгээр, аба[illegible] Эдеэ хоо[illegible] бэелүүлхэ [illegible] haa, ехэ [illegible] түлөө тэмс[illegible]

Т. [illegible] Б[illegible] совх[illegible] Бура[illegible] Бер[illegible]

Кабанск[illegible]

УРМАШУУЛНА, УЯЛГАЛНАШЬЕ

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ гээшэмнай түбхын түрүүн хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо, илангаяа газарай гектар бүриhөө шадаал haa элбэг баян ургаса хуряаха, адууhа малай ашаг шэмые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха гэhэн удхатай гэжэ ойлгонобди.

Тиимэhээ манай колхозой таряашад, механизаторнууд, ажалшад, малшад урдаа байhан ехэ, харюусалгатай зорилгые бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ, үнгэрhэн жэлдэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа гэжэ онсолон тэмдэглэхээр. Илангаяа таряан ажалай бригаданууд hайнаар хүдэлжэ гараа.

Жэшээлхэдэ, гансашье сагай уларилай hайн байhанай ашаар бэшэ, харин бүхы таряашад, механизаторнуудай хамаг мэргэжэл шадабаряа гарган хүдэлhэнэй, газар таряалангаа hайнаар эрхилжэ шадаhанайнь, үйлэдбэриин түрүү онол арга, шэнэ технологи зүбөөр хэрэглэhэнэйнь ашаар үндэр баян ургаса абтаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрhэн жэлдэ колхоздо бүхы 3800 гектар таряалан дээрэhээ гектарай 19,2 центнер ургаса абтажа, хамта 73,9 мянган центнер ороoho суглуулагдаhан байна. Ондоогоор хэлэбэл, түсэбөөр хараалагдаhанhaa 7,2 мянган центнер таряан абтаа. Тиихэдэ шэниисэ тариhан газарhaa гектарай 23,6 центнер ороohoн сохигдоо юм. Ажахы гүрэндэ 30 мянган центнер таряа худалдаа гэхэ гү, али жэлэй хоёр түсэб дүүргээд, өөhэдтөө хүсэд хүрэхэ тарилгын үрэhэ бэлдээ, гэшүүдэй ажалай түлөөhэндэ хубааха, адууhа малдаашье эдюулхэ ороoho абаа.

Мүн бүхы 3500 гектар таряалангай гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 92,4 центнер хартаабха хуряажа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө 150 процент дүүргээбди.

Нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригада (бригадирынь Н. К. Екимов) ороoho тарянай ургаса абаха даабаряа 111,7 процент дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 5160 центнер таряа хуряажа шадаа.

Һайнаар ургуулhан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула үнгэрhэн намартаа булта шадалаараа оролдоо гээшэбди гэжэ хэлэхэ үндэhэн бии. Ургаса хуряалгын үедэ олохон механизаторнууд үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлөө. Жэшээлхэдэ, би өөрөө комбайнараа 9700 центнер ороoho сохижо, ажахынгаа, районойнгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөөб. Дүршэлтэй комбайнернууд А. Н. Анохин, Н. Д. Васильев, Н. С. Покатилов, М. К. Оленников гэгшэд баhал нилээд ехэ таряа сохёо. Колхоз дотор найман комбайнернай тус тустаа 5 мянга үлүүтэй центнер таряа сохиhон байна.

Тэрэшэлэн кукурузашад (звеное даагша В. П. Клементьев, хартаабхашад звеное даагша М. Д. Красинский) hайнаар хүдэлжэ, бүхы ургасаяа саг соонь хуряагаа. Ерэхэ үндэр ургасын үндэhэ hуури болохо намарай паар хахалалга дээрэ хүдэлhэн тракторпстнар А. В. Толоконов, М. И. Екимов, Т. А. Чириков, Р. Н. Рыжаков гэгшэд халаан бүриингөө даабариие ходо үлүүлэн ябажа, намарай паар бэлдэхэ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ хубита оруулаа. Силос, сенаж дараха үедэ ногоо зөөхэдөө, шэнэ ургасын таряа комбайнуудhaa зөөхэдэ автомашинын жолоошод, тракторпстнар, А. Д. Мурзин, В. А. Оленников П. Ф. Иванов, В. В. Кадрулев болон бусад баhал шалгараа.

Бүхы ажалшадаймнай, тэрэ тоодо механизаторнуудайшье ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, колхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугай барюулагдаhан ушар манай хүн бүхэниие урмашуулжа уялгална.

Шэнэ 1983 ондо үшөө ехэ үрэ дүн туйлахын тула тракторна бригаданууд, бүхы механизаторнууд техникээ hайнаар заhабарилжа, үрэhэ хүрэнгээ үшөө дахин шалгажа, таряалан дээрэ саhа тогтоохо, газар дээрэ үтэгжүүлгэ зөөхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

С. БАРАБАНЩИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой механизатор.

1982—1983 онуудай үбэлжэлгын үедэ онсо шухала [?]бари болохо ниитын мал ажахыда хүдэлдэг бүхы хү[?]ые —хонишод, һаалишад, мал адуулагшадые коми[?]оор хангаха талаар Хэжэнгынгээ район дотор үүсхэл [?]ын сомоной Советэй харьяата соёлой, худалдаа, [наймаа]нан, элүүрые хамгаалгын ба ажаһуудалай албанай [?]үүд гаргаһан юм. Энэ үүсхэлыень КПСС-эй Хэжэн[гын] райкомой бюро, арадай депутадуудай районно Сове[тэй] гүйсэдком һайшаагаа һэн.

[Эд]э үдэрнүүдтэ тусхай автобусоор долоон хоногтоо нэ[г]дахин тэдэл эмхинүүдэй түлөөлэгшэд малшадай хүдэл[жэ] ажаһуудаг бүхы 36 һууринуудаар таһалгаряагүйгөөр [яба]жа байнхай.

— Малшадиаан нютагайнгаа артистнуудые, эмшэдые, [кин]отскарьнүүдые, уран гарта оёдолшодые хүлеэжэ [байд]аг. Тиихэдэ автомагазиннииe даагша нүхэр Ц. [?]еева долоон хоногтоо хоёршье дахин Хүсөөтэнөө эхи[лээд] Бүтүү, Бамба хүрэтэрхи отарануудые эрьеэд ерэ[дэг] гээшэ. Ингэжэл манай Загаһатын эмхинүүдэй түлөө[лэгш]эд СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэ[рэгт]э өөһэдынгөө хубитые оруулна, — гэжэ манай кор[респ]ондентэй хөөрэлдэхэдөө, Чисаанын сомоной Сове[тэй] түрүүлэгшэ Базар Цыдыпович Доржиев мэдүүлээ һэн.

[Соё]лой байшангай дэргэдэхи уран һайханай самодея[тель]ностиин эдэбхитэнэй нэгэн Дарима Цыдендамбаевна [Жал]санова тухай хөөрэһэн зураглал мүнөө уншагшадайн анхаралда дурадхахамнай.

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ДУНДАРШАГҮЙ БУЛАГ

...ушар унихэн лэ бо[лоо]н. Тиихэдэ Загаһатын байшангай уран һай[ханай] ... [illegible]

бэлэй. Сэхыень хэлэхэдэ, гоё һайхан тээшэ эрмэлзэһэн, тэрэнэй урһал уянгаар гнигүүлэгдэһэн энэ ажабайдалынь [illegible]

...тагаа бусаад, энэ үдэр хүрэтэр мүнөөхил соёлойнгоо байшанда ажаллажа байһаар юм.

— Эдэ жэлнүүд соо яһалал эдэбхитэйгээр, эрмэлзэл түгэсөөр хүдэлэгдөө гээшэ, — гэжэ Дарима Жалсанова хөөрэнэ. — Хэһэн ажалайнгаа үрэ хаража баясахашье, хэлэһэндээ хүрөөгүйдөө гол-

раһата нютагайхид уран һайханайнгаа самодеятельностьдэ мэдэхэй, бэлигтэй бэлигтэй шэнэ хүнүүдээр ... [illegible]

...юм», — гэһэн Леонид Ильич Брежневэй үгэнүүд эжэлүүдгүй һанаандам ороодхёо. Тиихэдээ совхозой директор П. Б. Саганов, парткомой секретарь А. А. Аюржанаев гэгшэд дээрэ дурдагдагша сэсэн мэргэн үгэнүүдэй гүнзэгы удхые һайн ойлгодог юм байна гэжэ сэдьхэлээ ханан тэмдэглэмээр.

абаад, нигэжэ нэмэбэ: —Нэгэдэхеэр, өөрөө хабаадагшань байхаш, хоердохеор, Дарима Цыдендамбаевна ... [illegible]

...рафима Самбоцыренова болон бусадай нэрэнүүдые дурдалтаи.

—1981 онһоо соёлоймнай байшангай дэргэдэ драматическа кружок хүдэлжэ эхилһэн юм, — гэжэ Дарима Цыдендамбаевна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Үнгэрһэн жэлдэ нютагайнгаа хүбүүн Георгий Дашабыло-

вай «Тэрэ хабарай ургынууд» гэжэ пьесээр зүжэг найруулан табяад, Москвагаа ерэһэн комиссиин хабаадалгатайгаар Хэжэнгэдэмнай үнгэргэгдэһэн арадай театрнуудай долоон хоногой үедэ тэрэнээ харуулаа һэмди. Муу бэшэ сэгнэлтэдэ хүртообди...

Сэхынь хэлэхэдэ, тэрэ хүдэлмэринь жюриин гэшүүдэй зүгһөө үндэр сэгнэлтэ абаа һэн. «Үшөө нэгэ арадай театр Хэжэнгэдэмнай мүндэлхэнь ха юм», — гэһэн бата үндэһэтэй баяртай хөөрэлдөөнүүд тэрэ долоон хоногой үедэ болоһоншье байха. Урмашаһан уран һайханай самодеятельностиин гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ Александр Вампиловай «Худөө нютагай шог зугаа» («Провинциальные анекдоты») гэжэ бүри орёо шэнжэтэй зүжэг бэлдэжэ эхилэнхэй. Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институт дүүргэһэн Сергей Романович Ваншуевай хүтэлбэри доро үнгэржэ байһан репетици һонирхон хараа һэм.

Ондэшье гол рольнуудайнь нэгые Дарима Жалсанова гүйсэдхэнэл.

Хамаг юумэндэ хабаадажа ... [illegible]

...һон хара нюдэдтэй басаган...

Энэншье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, һайхан дуун гээшэмнай хододоо хүнэй ами наһанай, аян замай хани болож, дууһашагүй баяр, дундаршагүй булаг мэтэ сэдьхэл жэгнэжэ, сээжэ арюудхажа байдаг шуу.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

хорхошье сагууд али олон үзэгдөө һааб даа. Зүгөөр түрэл нютаг загаһатынхинаймни хатар, дуунда онсо дуратай, тэрээгээр лэ урма баяраа бадаргадаг ушарынь миниин ажалай сэнэг болоо юм...

Зүб лэ хэлэнэ даа, Дарима Цыдендамбаевна! Үнэхөөрөөшье, загаһатынхид дуу, хатарта бууралшагүй дуратай гэхэдэ алдуу хэзээшье болохогүйл. Һү һаалиин комплексдо гү, али хүдөө холын Хүлхисөөндэхи хониной отарада ошоно гүт— хаанашье — талын хүнэй сэдьхэлэй татаса болодог арюун булаг шэнги аялгатай аажам даруу буряад дуунай аятай һайханаар зэдэлхые эрхэбэшэ, эгэшэглэн соносхот. Тиимэл хадаа энэ За-

Ойлгохоһоо гадна, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд өөһэдыншье уран һайханай самодеятельностьдэ хабаададаг байшоо. Ажахын парткомой секретарь Агу Агбанович Аюржанаев Светлана Дмитриевна һамгантаяа зэргэлжэ байгаад: «Хүрьһэтэйл алтан дэлхэй дээрэ хүн болоожо түрэһэмни сэнтэй байна» —гээд хангюурдахадань, аялга, нугалбаринь һайханиие сэгнэн, альга ташангүй байхаар бэшэл.

Уран һайханай самодеятельность, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэ тушаа нүхэр Аюржанаевтай хөөрэлдэхэдэмнай:

— Артистнуудаа анхарангүй яажа бололтойб?—гэжэ шогтой хүхюунээр тодон

«АЛТАН ГАРТА»

Анатолий Соктуев хори гаран жэлэй туршада ВОС-ой Улаан-Үдын һуралсал-үйлэдбэриин предприятида слесарь-электро-хабсаргагшаар хүдэлнэ. Тэрэ электродатчигуудта блок-реле хэдэг юм. Урагшаа һанаатай, оролдосотой бэрхэ эрхим мэргэжэлтэ болонхой. Сүүтаа хүдэлдэг нүхэдынь тэрэниие «алтан гарта» гэжэ дуудаха. Даабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэхынгөө хажуугаар, эрхим шанартай продукци гаргадаг.

Түрүү слесарь-электро-хабсаргагша ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, коллективэйнгээ дунда шатараар болон даамаар мүрысөө эмхидхэдэг. Тэрэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, олон дахин үнэтэ бэлэгээр, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Соктуев.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

Монгол һайхан орондо

ВЕТЕРАНУУДАЙ «ХОЁРДОХИ АМИН»

Монгол орондо энэ предприяти ори ганса юм. Эндэ хүнииe хүдэлмэридэ абахадаа—та наһанай амаралтада гаранхай гүт? —гэжэ асуудаг. Зүбшөөһэн харюу абаһанайнгаа удаа ажалда оруулдаг байна...

Улаан-Баатарай шууягүй аажам райондо оршодог, баханануудтай гоё һайхан хоёр дабхартай байшангай үүдэнэй дэргэдэ «Ажалай ветерануудай предприяти»—гэжэ уншахат. Эндэ пенсионернүүдэй хүдэлмэри залан хүтэлбэрилдэг түб хотын ажалай ветерануудай зүблэлэй штаб-байшан байрладаг юм.

— Бидэ энэ байшангые шэнэдхэн һайжаруулжа, өөһэдынгөө хүдэлмэри 1971 онһоо эхилээ бэлэйбди,— гэжэ зүблэлэй түрүүлэгшэ, бултанда мэдээжэ юрист, республикын олон орденуудай кавалер Дамдинборч Содномцэрэн хөөрэнэ.— Тиихэ үедэ бидэ оройдоол 50 хүн һэмди. Эгээн түрүүн оёдолой үйлэдбэри, дарханай мастерской нээгдэжэ, түрүүшын жэлэй олзо тиимэшье ехэ бэшэ — 150 мянган тугриг болоо бэлэй.

Түрүүлэгшэ гэрые оршон байһан үргэн талмайгаар бидэниие ябуулба. Эндэ оёдолой, дарханай, арһа үйлэдбэрилдэг цехүүд, ажаһуудалда хэрэглэдэг техникэ заһабарилдаг мастерскойнууд байгуулагданхай. Хэб сохигшод, алташа дархашуул болон шулуун дээрэ һиилэгшэд эдэ гэрнүүд соо хүдэлдэг. Хоёр шэнэ тракторнууд хабтагай болон барилгын материалнуудые шэрэнэ, тюгтэй нооһо ашаһан машинанууд дүүлгэлдэнэ, үүдээр оргошо машина дээрэһээ гэнтэ ноһшоонхын шашхаха абяан дуулдаба.

— Ноһшоонхонууд манай хамһабариин ажахын зүйл болоно,— гэжэ Содномцэрэн сэдьхэлээ ханаги түхэлтэйгөөр хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.— Хотын захада гахайнуудые болон туулайнуудые баридагбди. Мүн бaha харшаабха, овощ ургуулнабди. Предприятиимнай столоводо мяхан, овощ болон һүнэй зүйлнүүд ходоодоо байдаг. Үлүү гараһан зүйлнүүдээ худалданабди.

Улаан-Баатарай ажалай ветерануудай предприятида мүнөө мянгаад зон хүдэлнэ. Миниин хараһан үзэһэмни үйлэдбэриин ехэ бэшэ хубинь болоно. Ажалшадай

дүрбэнэйнь гурбан хуби гэртээ хүдэлдэг юм. Тэдэнэр хубсаһа, гутал оёдог, нааданхай, амһарта, мебель болон хүдөө ажахын зэбсэгүүдые бүтээдэг. Түб хотын завод, фабрикануудай, ехэнхидээ оёдолой болон арһанай үлөөдэһэнүүд түүхэй эд боложо предприятиимнай хангадаг. Тэрээнһээ гадна гологдоһон, ябаса муутай болон удаан хэбтэһэн товарнууд баһал түүхэй эдэй тоодо ороно.

Хаягдаһанай материалнуудые дахин хүнүүдтэ хэрэгтэй болгохо, гоё һайхан таарамжатай эд хэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ тула, эндэ ветерануудай дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари туһална. Тэдэнэй олонхинь үндэр мэргэжэлтэн, түгэс шадабаритан мүн. Хүнэй харахаар байтар арһанай үргэһэнүүд хүбхэгэр нааданхайнууд, гарай бэлэгүүд, малгайнууд болоһо.

— Гэхэтэй хамта, эндэмнай бултадаа урашуул бэшэ юм,— гэжэ парткомой секретарь, барилгашан байһан, Монгол арадай Ажалай Герой Дашцэвэг ажаглана.— Тиимэ орёо бэшэ хүдэлмэридэ урдань байһан багшанар, эмшэд болон бусад «техническэ бэшэ» мэргэжэлтэй хүнүүд урматайгаар ажалланад. Пенсионернүүдэй ажалта үдэр зургаан час үргэлжэлдэг юм. Тэдэнэй бэеын тамир предприятиин эмнэлгын пунктын хүдэлмэрилэгшэд шалгажа байдаг. Бултадаа амаралтын байшангуудта ошохо хүнгэлэлтэтэй профсоюзай путёвкоор хангагдадаг.

Ветерануудай хозрасчётно экономикын талаар бэеэ даанги өөһэдөө түсэб табидаг, продукцидаа сэн болон

ажалай салингай хэмжээ олгодог юм.

Предприятида бэлэн продукци бага партинуудаар гаргагдажа, эдүүд магазинда ороһон үдэртөө түргэн наймаалагдадаг. Юуб гэхэдэ, энэ эдүүд һайн шанартайшье, үнэгүйшье.

Улаан-Баатарай пенсионернүүд үнгэрэгшэ жэлдэ таба миллион тугригай эд гаргаа һэн. Тиимэһээ олзонь 1,4 миллион түхэриг болоо. Тиимэ тула эндэхи хүдэлмэришэд пенсиһээ гадна, дүрбэн зуугаад тугриг һарадаа абадаг юм.

Пенсионернүүд ганса хүдэлмэриин талаар нэгэдэнэ гэжэ һанахада тон буруу. Тэдэнэр орон дотороо болон хари гүрэнүүдээр аяншалгада эдэбхитэйгээр хабаададанад. Пенсионернүүдэй дуунай ансамбль клуб болон соёлой байшангуудта хододоо хүндэтэй айлшан болонхой. Мүн ветеранууд Улаан-Баатарай һургуулинуудта үхибүүдтэй хододоо уулзажа, өөһэдынгөө мэргэжэл, аха үетэнэй дайшалхы болон ажалай ёһо заншалнууд тухай хөөрэлэг юм.

Улаан-Баатарай ветерануудай һайшаалтай жэшээе Монголороной томо томо хотонуудта дэмжээ һэн. Орон дотор дүрбэн мянган пенсионернүүдые нэгэдүүлһэн ветерануудай хэдэн арбаад зүблэл эмхидхэнхэй.

Бидэнтэй хөөрэлдэгшэдэй хэлэһээр тэдэнэр хэдышье үндэр наһатай болоһоншье һаа, «хоёрдохи амияа» нээһэндэл, аша үрэтэйгөөр, эдэбхи ехэтэйгээр ажабайдалаа үргэлжэлүүлхэ зам олоо ха юм.

Улаан-Баатар—Москва.

МАЛШАДАЙ ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАД

Хяагтын районой Хираанай-Адаган сомонои Советэй харьяата газар дээрэхи соёлой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, худалдаа наймаанай, элүүр энхые хамгаалгын, гэгээрэлэй, «Знание» бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэд республика дотороо үүсхэл гаргаһан Хориин районой Үдын сомоной Советэй уряае һайшаан дэмжээд, 1982—1983 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ малшадай али бүхы эрилтэнүүдые комплексно аргаар хангаха талаар яһала хүдэлмэри ябуулжа байна. Тэдэнэрэй абаһан социалис уялгые районой бэшэ сельскэ болон сомоной Советүүд һайшаан дэмжээ һэн.

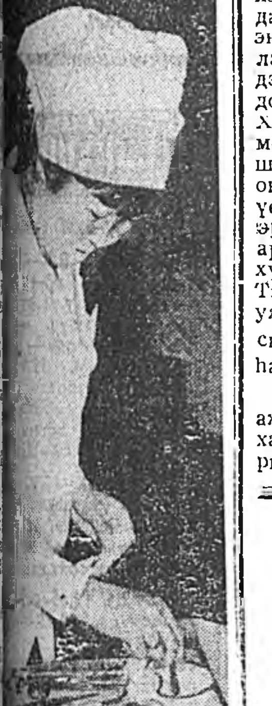
Эдэ үдэрнүүдтэ хонин ажалда эгээл харюусалгатай хаһа—хурьга абаха хүдэлмэри хүрэжэ ерэнхэй. Хонишод, хурьгашадай үдэр һүниие илгангүй хүдэлһэнэй ашаар ажахын гол һалбари саашадаа хүгжэхэ, амжалта туйлагдаха ха юм. Тиимэһээ эдэниие саг соонь гүйсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ ехэхэн удха шанартай. Энэ талаар Хяагтын совхозой партком, профком яһала анхарал хандуулна.

Байгша ондо тус ажахын хүдэлмэрилэгшэд даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандажа, түсэбтэ даабаряа, социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхые оролдоно. Ажалай амжалта комплексно хангалгаһаа сэхэ дулдыдаха байна.

Тиимэһээ энэ жэлэй малай үбэлжэлгын үедэ малшадан эрилтэ хангаха асуудал мүнөөдэрэй гол шухала зорилго мүн. Хираанай адаганхидта кино харуулдаг түхеэрэлгэтэй сишыхан автоклуб бии юм. Үшөө хүдөөгэй соелой байшангай дэргэдэ совхозой «Колосок» гэжэ агитбригада байгуулагданхай. Эдэнэр район дотороо жэл бүри үнгэргэгдэдэг конкурсдо хододоо илажа гарадаг. Неделидэ хоёр дахин тус бригадынхид малшадта хүрэжэ ерэдэг байна. Үнгэрһэн неделиин четвергдэ тэдэнэр хонишодой арбан бригада хангажа шадаа. Эдэнэй дундаһаа ажахын түрүү хонишод-зуутан Пурбо Пурбуевич Самданов, Мария Тасаруновна Намжилова, Владимир Михайлович Шульгин гэгшэдтэ хүрөө.

Энэ бригадада библиотекын хүдэлмэришэн Алла Федоровна Колесникова, соелой байшангые даагша Евгения Амосовна Березовская, амбулаториин медицинскэ сестра Лидия Петровна Козлова, рабочкомой түрүүлэгшэ Анна Степановна Короткова болон бусад оролсоон байна, мүн автомагазиниие даагша Полина Александровна Милюшина малшадые ходо эрьежэ ябадаг юм. Тэрэ графигай ёһоор хонишод, һаалишад, үхэршэдтэ хүрэжэ ерэхэдээ, эдэнэй эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахые оролдоно, захилнуудые абана.

С. ТОНТОЕВА.

Хилын саанаһаа ТАСС АПН

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАЛГЫН КОМИТЕДЭЙ СЕССИ

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй сесси Женевэдхи Нацинуудай ордон соо нээгдэбэ. Хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд тэрэнэй зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан байна. Тэрэниие шиидхэлгэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болиулха, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха арга олгохо юм. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ Декларации буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй тусхай документ болгожо, эндэ дэлгэрүүлэн араагдаа. Тэрэ сессиин делегадуудай анхарал ехээр атаба.

Сесси дээрэ түрүүлэгшээр зуһан МНР-эй түлөөлэгшэ Эрдэмбилэг заседаниие нээхэдээ, эб найрамдалай хуби заянай, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө комитедэй бүхы гэшүүн гүрэнүүд ехэ харюусалгатай байна гэжэ тэмдэглээ. Сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалнуудаар тодорхой үрэ дүнгүүдые дары түргөөр туйлахыень тэрэ уряалба.

СССР-эй түлөөлэгшэ В. Л. Исраэлян үгэ хэлэхэдээ, ядерна буу зэбсэг туршалгые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихо договор зохёон абаха, химическэ буу зэбсэг зохёон үйлэдбэрилгые, тэрэниие нөөсэлгые хорихо, үгы хэхэ тухай уласхоорондын конвенци, ядерна нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилгые, нөөсэлгые, тараан тодхолгые, хэрэглэлгые хорихо тухай конвенци, али бүхы буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада тодхон табилгые хорихо тухай договор баталха, радиологическа буу зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгые, нөөсэлгые, хэрэглэлгые хориһон уласхоорондын конвенци баталха тухай асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсохо шухала гэжэ тэмдэглээ. Хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан талануудай адли тэгшэ эрхын, аюулгүй байдалай гол үндэһые нариинаар сахижа, буу зэбсэгүүдые хуряаха хөөрэлдөөнүүдэй али бүхы орёо нарин асуудалнуудые шиидхэжэ болоно гээд совет делегат сугларагшадай анхарал хандуулһан байна.

Мексикын түлөөлэгшэ А. Гарсиа Роблес США-гай хархис ябуулгые эрид буруушааба. «Хизаарлагдаһан ядерна дайн», «удаан саг соо ядерна хёмороо зүришэлдөө үүдхэхэ» гэхэ мэтын һанал бодолые тэрэ эрид буруушааһан байгаа. Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй үедэ США-гай бэелүүлжэ байһан политика үгэеэ ойлголсохо ябадалда һаад ушаруулна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Олонхи делегацинуудай бүтэмжэтэй һайнаар хөөрэлдэхые оролдожо байгаашье һаань, Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Д. Макекен НАТО-гай «хоёролжон шиидхэбэриие», Р. Рейганэй баадхадаг «нулевой вариант» гэдэгые сагааруулха гэжэ һэдэһэн байха юм.

Сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

БАЯРАЙ СУГЛААН

УЛААН-БААТАР. Д. Сүхэ-Баатарай түрэһөөр 90 жэлэй ойдо зорюулагдажа, МНР-эй ниислэл хотын партийна, гүрэнэй, ниитын эмхинүүдэй ба ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан февралиин 2-то эндэ болобо. МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, республикын парти болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байна.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх суглаан дээрэ элидхэл хэхэдээ, Д. Сүхэ-Баатарай ажаябадал парти болон арадай хэрэгтэ, Эхэ орондоо ба революцида хизаарлашагүйгөөр алба хэлгын үльгэр жэшээ болоно гэжэ тэмдэглээ. Тэрэнэй захяа заабаринуудые бэелүүлэн, Монголой Арадай-революционно парти Монголой хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай шалгарагдамал манлай болобо. Советскэ Союзай аха дүү ёһоной туһаламжаар тэдэ социализм байгуулгада асари ехэ амжалтануудые туйлажа байнхай.

Аха дүү ёһоной монгол-совет хани барисаанай амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байһандань, бидэ омогорхохо ёһоорөол омогорхонобди гэжэ элидхэлшэ үгэеэ үргэлжэлүүлээ. Энэ эбдэршэгүй бата хани барисаагаа улам хүгжөөхын тула МНРП болон КПСС бүхы юумэ хэнэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэһэн элидхэл дотор найруулагдаһан эб найрамдалта үүсхэлнүүдые, мүн СССР-эй Верховно Советэй болон КПСС-эй ЦК-гай «Парламентнуудта, правительствануудта, политическэ партинуудта ба дэлхэйн арадуудта» хандаһан хандалгые МНР-эй ажалшад халуунаар һайшаан дэмжэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Социалис оронуудай буу зэбсэгүүдые хуряалгын бүхы асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэхээр, хоорондохи этигэл найдалаа бэхижүүлхээр, али алиндань таарамжатай үгэеэ ойлголсолго туйлаһаар бэлэн байһанаа Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд Политическэ Декларации дотороо үшөө дахин баталһан байха юм. Аха дүү оронуудай алхамай түүхэтэ удха шанартай байһыень МНРП болон МНР-эй правительство гүйсэд дүүрэнээр һайшаан дэмжэнэ, Ази түбидэ аюулгүй байдал хангахын, арадуудай хоорондо үгэеэ ойлголсохын, харилсаа холбоо тогтоохын тула ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргахаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

АМЕРИКАН-ЕГИПЕДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ВАШИНГТОН. США-гай президент Р. Рейган Египедэй президент Х. Мубарак хоёрой хоорондо хөөрэлдөөнүүд Сагаан байшан соо болобо. США-гай вице-президент Дж Буш, гүрэнэй секретарь Дж. Шульц, национальна аюулгүй байдалые сахиха талаар президентын туһалагша У. Кларк гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаһан байгаа. Х. Мубарак обороной министр К. Уайнбергертэй мүн лэ уулзаа, финансын министр Д. Риган болон худалдаа наймаанай министр М. Болдридж гэгшэдтэй уулзаха байна. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, американ-египедэй хоёр талын харилсаанай, тэрэ тоодо стратегическэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

США Дүтын Зүүн зүгтэ «амгалан» байдал хангахые, Ливанай «газар дайдынь бүрин бүтэн байхые, бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдал хангахые» оролдодог юм гэжэ Р. Рейган уулзалгын һүүлээр корреспондентнүүдэй урда үгэ хэлэхэдээ баталба

АГУУЕХЭ БААТАРШАЛГА

СОФИ. Сталинград хадаа социалис байгуулалтын ба Совет гүрэнэй булигдашагүй хүсэнэй һүлдэ, фашис эзэрхэг түримхэйшүүлэй һорпин һалажа, удаан хүлеэгдэһэн илалтын эхин болоһон байгаа гэжэ БКП-гэй ЦК-гай «Политическа просвета» журнал бэшэнэ. Сталинградтахи байлдаан хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай саашанхи бүхы ябасые тодорхойлһон бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэг болоно.

Фашис хархис нохосуудые һамна бута сохиходоо, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис орон гансал өөрынгөө эрхэ сүлөө болон бэеэ дааһан байдалые хамгаалаа бэшэ, харин гитлеровскэ дарлалта мүлжэлгын аюулһаа хүн түрэлтэниие аршалан абаралтын түүхэтэ уялгаяа дүүргэһэн байна гэжэ бүхы оронуудай арадууд һайн ойлгоно.

Сталинградтахи байлдаан совет арадай ба тэдэнэй армиин хэмжээлэшэгүй ехэ баатаршалгые, Коммунис партияа нягтаар тойрон жагсаһан совет хүнүүдэй бата нэгэдэлтэй байһые тодо хурсаар элирхэйлэн харуулаа һэн гэжэ журнал тэмдэглэнэ.

Агуухэ байлдаанһаа хойшо 40 жэл үнгэрбэ. Гэбэшье тэрэнэй һургаалнуудые яашье мартажа болохогүй. Манай үе сагта эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хүсэнүүдые диилэхэ хүсэн гэжэ байхагүйл гээд түүхэ батална.

ПАРИЖ. «Сталинград шадар фашистнуудые һамна бута сохиһон тухай радиостанцинуудай мэдээсэлыень паин һананаб. Дайлалдажа байһан бүхы Европодо энэ мэдээсэл хүсэ шадал нэмээһэн, илалта туйлаха этигэл найдал олгоһон байгаа,—гэжэ Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадаһан элитэ мэдээжэ хүн, Францын Коммунис партиин гэшүүн Анри Роль-Танги ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — Имаггал энэ жэлдэ Францын Компарти, Эсэргүүсэлтын бүхы хүсэнүүд шиидхэхы шангаар тэмсэхые, булимтарагшадта эсэргүү арадай восстанида Сэлдэхые уряалаа һэн. Эдэ урианууд Францын арад зондо үргэноор һайшаагдаһан байгаа. Тиигэжэ Сталинград бидэнэртэ илалтын һүлдэ болоһон юм».

ОТТАВА. Нацистнуудай олон тооно хүнһөө бүридэһэн арминуудые баатар габьяата Совет Армиин һамна бута сохиһон тухай мэдээсэлые урма баяртайгаар угтаа һэмди гэжэ Канадын дайнай ветеран, электро болон радиопромышленностиин хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл профсоюзай эдэбхитэн Вал Бьярнасон ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлэв. Совет Армиин Берлиниие бута сохижо, дайнай дүүрэхэдэ, дэлхэйн арадууд одоошье һанаагаа амарһан байгаа

1975 ондо би Волго мүрэн дээрэхи баатар-хотодо хүрэхэ золтой байгаа һэм гэжэ В. Бьярнасон хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Сталинградые баатар габьяатайгаар хамгаалалга тухай ехэ юумэ дуулаһан, уншаһаншье һаа, ямар юумэнэй хэгдэһые харахадаа, амиды мэндэ үлэһэн хүнүүдэн хөөрөөе шагнахадаа, гайхахын ехээр гайхаа бэлэйб. Үнэһэн тоборог болгогдоһон газарта гоё һайхан шэнэ хотын урган бодоод байһые харaa һэм. Эдэ бүгэдые үгөөрөө дамжуулан хэлэхэ гээшэ хүшэр хүндэ байгаа.

КОТОНУ. Германиин фашизмые бута сохижо, тэрэнэй дарлалта мүлжэлгэһөө Европын арадуудые сүлөөлэлгэдэ Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн байна гэжэ Бенинэй дайнай ветерануудан нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Эли Элиша ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ:

Бидэ, африкынхид, дэлхэйн хоёрдохи дайнда хабаадаһан хадаа тэрэнэй уршаг түбэгүүдые бэе дээрээ үзэһэн байнабди, хүн зоной гасалан зоболонгые хараа һэмди.

ДЕЛИ. Волго мүрэнэй эрье дээрэ илалта туйлаһан совет солдадуудай, бүхы совет арадан гаргаһан баатаршалгын бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанарые сэгнэхэ гээшэ хүшэр хүндэ байна гэжэ Индиин мэдээжэ түүхэшэн, доктор Н. Б. Синха ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Эрэлхэг зоригой ба үсэд шанга ябадалай һүлдэ — Сталинград дэлхэйн хоёрдохи дайнда эрид эрьелтын шата болоо һэн. Сталинград шадар туйлагдаһан илалта, Зүүн орон хамгаалгын Агууехэ дайнда СССР-эй амжаһан туйлалта гансал фашизмын крестово добтолгодо эсэс табихаһаа гадна, колониальна империнүүдэй һорпин һалалгада, олон зуугаад миллион хүнүүдые сүлөөлхэ хэрэгтэ үндэһэ һуури табяа һэн.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

АЛДАРТА ОЙН БАЯРТА

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ олон тоото хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө һэн. Тэдэнэй тоодо эб нэгэтэ совет бүлэдэ ажаһууһан элдэб арадуудай ажабайдалые харуулһан номуудай выставкэнүүд, аман журналнууд, тусхай үдэшэнүүд эмхидхэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярта үдэрнүүдтэ зорюулан, «Буряадай АССР—арбан нэгэдэхи табан жэлдэ» гэһэн шэглэлтэй олон хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байна. Соёлой болон литературын һониннуудта зорюулагдаһан үдэшэнүүд эмхидхэгдээ. «Буряадай поэзиин шэнэ зохёолнууд» гэһэн үдэшэнүүд уншагшадые, олонхитые һонирхуулаа гэжэ тэмдэглэхээр. Буряадаймнай мэдээжэ поэт Николай Гармаевич Дамдинов тухай һонирхолтой литературна үдэшэ үнгэргэгдөө һэн.

Улаан-Үдын 3-дахи интернат-һургуулиин һурагшадтай олон тоото хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдээ бэлэй. Илангаяа уран зохёолшо Цыден-Жаб Жимбиевтэй уулзалгын үдэшэ бултанда һайшаагдаа. Тоолон тодорхойлгын станциин хүдэлмэришэдые, «Элегант» гэһэн ательегэй оёдолшодые тус уулзалга ехэтэ баясуулһан байна. Тиихэдэ түрүүшын революционернүүдтэ зорюулһан эрэлхэг зоригой хэшээл үнгэргөөбди.

Түрэл республикынгаа түүхэдэ зорюулан олон тоото аман журналнуудые мүнөө сагта олоной анхаралда дурадханабди. Түрүүшын революционернүүдтэ, түрүүшын райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэдэ, түрүүшын комсомол хүнүүдтэ зорюулагдаһан хуудаһануудые бэлдэнэбди. Һаяар Совет засагай байгуулалга, һалбаран хүгжэлгэ тухай хөөрэһэн аман журналнуудые харуулха хүсэлтэйбди.

В. ОГУРЦОВА.
Улаан-Үдын Октябрьска районой библиотекые даагша.

«ШЭНЭ ЗОХЁОЛНУУДЫЕ БЭЛДЭНЭБДИ»

Мүнөө үедэ манай республиканска театрай буряад бүлэг Улаан-Үдын районой ажалшадта айлшалжа байна. Хурамшын, Ивалгын, Хушуун-Үзүүрэй, Шэнэ-Буусын эдир харагшадта Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэһэн зүжэгые харуулба.

Эрхүүгэй областной кукольна театртай гастрольнуудаар андалдаха түсэбтэйбди. Тиихэдээ февралиин 8-да Абу Бакарай «Амтан уһатай булаг» («Сладкий родник») гэжэ зүжэгые айлшаднай бидэндэ харуулха хүсэлтэй. Харин бидэнэр агуу ехэ ород уран зохёолшо А. С. Пушкинай «Поп тухай, тэрэнэй хүдэлмэришэн Балда тухай» онтохоние («Сказка о попе, его работнике Балде»). Эрхүүгэй харагшадта зорюулхамнай.

Мүнөө манай театрай буряад бүлэг бултанда мэдээжэ башкир уран зохёолшо Мустай Каримай «Петухай тээрмэ» («Петушина мельница») гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ пьесые найруулан табихаар бэлдэжэ байна. Тиихэдэ театрай ород бүлэг баһал шэнэ зүжэгөөрөө эдир харагшадаа баясуулха хүсэлтэй. А. Первушинай, Д. Дылгыровэй бэшэһэн «Һанаамгай Зоригто» («Находчивый Зорикто») гэһэн пьесые олоной анхаралда табихаар зэһэнхэй. Мүнөө олон тоото репетицинүүд үнгэргэгдэнэ. Түрэл Буряад оронойнгоо 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ шэнэ зүжэгүүдээ зорюулан бэлдэжэ байнабди.

Б. ЭРДЫНЕЕВ.
Буряадай куклануудай республиканска театрай директор.

Хориин районой Үдын сомолой Соведэй гүйсэдкомой гаргаһан үүсхэл республика «доторнай хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэжэ байнхай. Эндэхи Үдын соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй коллектив мүнөө малай үбэлжэлгын түлэг ябажа байһан үедэ холын гүүртэ, отаргануудаар ябажа, концерт наада харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үдын соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй фольклорно ансамблиинхид һаяын сагта совхозойнгоо холын малшадта ошожо харуулха концертынгээ бэлэдхэлэй үедэ.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ЭГЭТЭДЭ БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

Уран зохёолшо Цырендулма Дондогойтой Эгэтын-Адаг, Мужыха нютагуудта уулзалга болобо.

Эгэтын найман жэлэй һургуулида болоһон уулзалгада поэтессын Эхэ орон, түрэл Буряад тухайгаа, тоонто нютаг Эгэтэ, Ярууна тухай шүлэгүүдынь зэдэлээ.

Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша, пенсионер Дандар Очирович Ширабон нютагайнгаа шүлэгшэ басаганда һайн һайханиие хүсэн үреэгээ.

Уулзалгада хабаадаһан малшан В. А. Апханова, багша Д. Б. Лодоева, соёлой хүдэлмэрилэгшэ Т. Л. Дымбрылова болон бусад Ц. Дондогойн шүлэгүүдые уншажа, 5-дахи, 6-дахи классай һурагшад, зохёолнуудаарнь һонирхолтой найруулга гүйсэдхөө.

Һүүлээрнь Цырендулма Дондогой нютагайхидтаа ехэ баяр хүргэһэн, зохёохы ажал тухай хөөрэһэн, шэнэ шүлэгүүдээ уншажа, шагнагшадые баясуулаа.

Ц. ЧИМИТОВА.

«РЕПЕРТУАРНА ХУУДАҺАНАЙ» ҺҮҮЛШЫН НОМЕР

Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын дэргэдэхи арадай уран бүтээлэй болон соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин научно-методическа түбэй үмэнэһөө хоёр һарадаа нэгэ удаа гаргагдадаг репертуарна хуудаһанай 1982 оной һүүлшын номер барлагдаба. Хуудаһанай түрүүшын нюур СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан парти тухай дуугаар эхилнэ. Үгэнь—М. Нагнибедын, хүгжэмынь—Ю. Ирдынеевэй. Мүн энэл нюурта хальмаг мэдээжэ поэт Давид Кугультиновай «Ород эхэ», Буряадай поэт Солбон Ангабаевай «Отчизна» гэһэн шүлэгүүд толилогдоо. Эхэ орон парти хоёрой бата бэхи холбоон тухай эдэ шүлэгүүд соо хэлэгдэнэ.

Шубуунай дали
жэгүүртэн мэтэ,
Шаргал нарата үдэр мэтэ,
Ши бидэ хоёр таһаршагүй
Холбоотойбди—
Манай парти! —

гэжэ хэлэгдэнэ.

Репертуарна хуудаһанай хоёрдохи нюур «Нэгэ бүлэ дотор» (үгэнь А. Бадаевай, хүгжэмынь—Б. Цырендашиевай) гэһэн дуугаар эхилнэ. Энэ дуун манай хизааргүй үргэн Эхэ ороной хэдэн ондоо яһатанай эрмэлзэл болон хэрэгүүдые магтаһан удхатай. Энэ хуудаһанда А. Мартыновай «Би — росcинби», Х. Туфанай «Һаруул гэрэлтэ», М. Вельгиринэй «Бүрхэнэй сохидолдо», Я. Ухсайн «Түрэл хэлэн», П. Тычинын «Эбтэй бүлын дуун», мүн Ю. Марцинкявичюсай шүлэгүүд оролсоно.

Хуудаһанай гурбадахи нюурта Цырен Шагжинай «Ногоон саарһан» гэһэн нэгэ үзэгдэлтэй пьесэ толилогдоо. Дүрбэдэхи, түгэсхэлэй нюурта «Шэнэ дуун» гэһэн гаршаг доро «Багахан борым ульгамые» гэһэн дуун бии. Үгэнь — Н. Дамдиновай, хүгжэмынь—Б. Цырендашиевай. Мүн энэл хуудаһанда мэдээжэ поэт М. Каримай шүлэг толилогдонхой.

Н. ШАГДУРОВА.

ОЛОНИИЕ УРМАШУУЛАА

Зүүн зүгэй арадуудай хатарнуудые гүйсэдхэдэг «Лотос» гэжэ ансамблиин коллектив һаяхан Захааминай районой ажалшадта айлшалжа, хэдэн концертнүүдые харуулһан байна.

Аяар холын энэ нютагай малшад болон механизаторнууд, геологууд болон горнягууд, һурагшад болон багшанар Азида ажаһуудаг арадуудай гоё һайхан хубсаһатай нэгэ хүндэл адли жэгдэ нарин бэетэй, уян нугархай басагадуудай хатархые һайшаажа, халуун альга ташалгаар хэдэ дахин дуудажа, үшөө хатархыень гуйһан байха юм. Гэхэ зуура, басагад ганса хатар наадаар хужарлуулаа бэшэ, мүн буряад, монгол арадуудай дуунуудые гүйсэдхэжэ, олоной сэдьхэлые ханааһан, өөһэдөөшье урма баяртайнууд Улаан-Үдэеэ бусажа ерээ.

Манай корр.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БОЛОН РУМЫНИИН ХООРОНДОХИ ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАА ХОЛБООН, НЭГЭ НЭГЭНДЭЭ ТУҺАЛАЛСАЛГА ТУХАЙ ДОГОВОРТО 1948 ОНОЙ ФЕВРАЛИИН 4-дэ МОСКВАДА ГАР ТАБИГДАА ҺЭН.

СССР-СРР ХАРИЛСААН ШАТАН...

РКП-гэй хүтэлбэри доро Румыниин ажалшадай социалис общество амжалтатайгаар байгуулжа байһыень социалис Румыниин хүгжэлтэ, ажабайдалайнь үдэр бүхэн элирхэйлэн батална. Аха дүү оронойнгоо ехэ амжалтануудые туйлахадань, совет хүнүүд сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлнэ.

Совет болон румын арадуудай хани барисаан эртэ урда сагһаа хойшо эшэ үндэһэтэй юм. Гэбэшье манай оронуудай хоорондохи харилсаан Румыниин ажалшадай засагаа гартаа абаһанай, ороной социалис байгуулалтын замда гараһанай һүүлээр илангаяа үргэнөөр хүгжөөгдэһэн байгаа. Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорто 1948 оной февралиин 4-дэ Москвада гар табигдахадань, энэ талаар түүхэтэ удха шанартай байһанаа харуулаа һэн. Энэ договорой баталагдан абтаһаар 35 жэлэй ой эдэ үдэрнүүдтэ гүйсэхэ юм. Тус документ совет румын харилсаае хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхын тула бата үндэһэ һуури байгуулһан, уласхоорондын оршом соо залуу республикын хараа бодолые бэхижүүлһэн байгаа.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай совет-румын шэнэ договорто 1970 оной июлиин 7-до гар табигдаһан ушар аха дүү хоёр ороной харилсаа холбоогоо хүгжөөхые шиидэнхэй байһыень баталаа һэн.

Али алиндань ашатай туһатай экономическа харилсаанай талаар хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай үрэ дүнгүүд үргэдхэгдэжэ, нарижуулан һайжаруулагдажа, шэнэ түхэл шэнжэтэй болгогдожо байна. Совет-румын худалдаа наймаанай хэмжээн таһалгаряагүйгөөр ургана, хоёр ороной хоорондо эд бараа худалдалга үргэдхэгдэнэ. Советскэ Союз Румынитай худалдаа наймаа ехээр хэдэг юм. 1976—1980 онуудта хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн 82 процентээр ургаба. Удаан болзорой хэлсээнтэй зохилдуулагдажа, 1981—1985 онуудта СССР-эй ба СРР-эй хоорондо эд бараанай эрьесэ 17 миллиард түхэригһөө дээшэ гаража, урдахи табан жэлэйхитэй жэшэбэл, 90 процентээр ургаха байна.

Советскэ Союзай Румынида худалдадаг эд бараанай дунда элшэ хүсэнэй, металлургическа, ашагта малтамал шаналжуулгын түхеэрэлгэнүүд, үргэлгын ба барилгын техникэ гол һуури эзэлдэг юм. Гадаадаһаа Румыниин худалдажа абадаг станогуудай зургаанай нэгэ хубинь совет станок болоно. Советскэ Союзһаа худалдагдажа абтаһан 70 гаран самолет СРР-эй дотоодын болон гадаадын агаарай лининүүдтэ ниидэнэ. «Лада», «Москвич» гэжэ автомашинанууд, мүн «КамАЗ» түхэлэй ашаанай машинанууд алдаршажа байнхай. Машина болон түхеэрэлгэнүүдһээ гадна, Советскэ Союз түмэрэй руда, нүүрһэ болон бусад зүйлэй түүхэй эдүүдые худалдажа абадаг.

Ээлжээндээ Румыни нефть болбосоруулгын түхеэрэлгэ СССР-тэ худалдадаг юм. Эдэнь совет предприятинуудта һайнаар хэрэглэгдэнэ. Гадна теплицэнүүд дотор хэрэглэгдэхэ тракторнууд, сеялкэнүүд болон бусад техникэ Совет орондо худалдагдана. Румыниин электродвигательнүүдэй хахад шахуу хубинь совет дэлгүүр дээрэ гаргагдадаг. «Лена», «Волго-Дон» түхэлэй зуу гаран теплоход Сибириин болон СССР-эй Европодохи хубиин гол мүрэнүүдээр тамарна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Румыни арадай хэрэглэмжын эд бараа улам ехээр худалдадаг болоо. Совет орон мебель, гутал, нэхэмэл хубсаһа хунар, оёмол зүйлнүүдые Румыниһаа ехээр худалдажа абадаг.

Совет-румыниин экономическа харилсаа холбоондо техническэ туһаламжа үзүүлэлгэ ехэ һуури эзэлдэг. Экономическа элдэб барилгануудые бодхооходонь, дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь, СССР Румынида ехэ туһа хүргэнэ.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ совет туһаламжаар Румынида металлургиин, элшэ хүсэнэй, химическэ промышленностиин, барилгын зуу гаран объект баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Румыниин мэргэжэлтэдэй сэгнэлтын ёһоор, совет оньһон техникэ эрхим шанартай байһаараа шалгардаг юм.

СССР-тэ Киембаевска асбес...

ТҮГЭСХЭЛЭЙ МҮРЫСӨӨНҮҮДТЭ

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

Январь һарын һүүлшын үдэрнүүдтэ Караганда хотодо дүрэ буляалдалгын барилдаагаар шэлэн абалгын хэдэн мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байна. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө «Динамын», «Буревестнигэй» залуу барилдаашад оронойнгоо бүхы заха булангуудһаа иишэ ерэһэн байгаа.

Манай республикын студентнэр илангаяа амжалтатайгаар мүрысөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, технологическа институдай студентнэр аха дүүнэр Балдуевууд, эгээл хүнгэн шэгнүүртэ барилдаһан байна. Жээрэбэй ёһоор, тэдэ нэгэ бүлэгтэ тудаба. Бүхы уулзалгануудтаа илаад, аха дүүнэр түгэсхэлэй нааданда гараһан байгаа. Аха Валеринь диилэбэ. Удаань Петр үшөө нэгэ уулзалгада шүүхэдээ, гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Тус институдай студент Сергей Замбалов өөрынгөө шэгнүүртэ бронзо медаляар шагнагдаа.

ВСТИ-гэй 2-дохи курсын студент Владимир Хандажапов эдэбхитэй һайнаар барилдажа, илалта туйлаба.

Динамынхидай амжалта тиимэшье ехэ бэшэ. Аркадий Будаев яһала эдэбхитэйгээр барилдажа, дүрбэн уулзалгада шүүгээд, гурбадахи һуурида гарахын түлөө барилдаха эрхэдэ хүртөө һэн. Тэрээнтэй уулзаха ёһотой байһан Юрий Дурандин бар хүсэтэй, ехэл болгоомжотой нарин, һэримжэтэй хёрхо барилдаашан юм. Тэрэ тактическа бэлиг шадаба. ритай байһанаа харуулдаг. Аркадиин түрүүшын балл абажа, һанаагаа амараад, саашадаа һэримжээ алдахадань, Красноярскын барилдаашан алдууень тары һамбаашалһан байгаа. Тиигэжэ тэрэ бронзо шанда хүртэбэ.

Александр Бардаханов эдэбхитэйгээр барилдаһан байна. Донецк хотын бэрхэ барилдаашан Анатолий Дух гэгшэтэй хибэс дээрэ уулзахадаа, сахилгаан түргөөр добтолжо, гурбадахи һуури эзэлээ.

Манай хүндэшэг шэгнүүртэй залуу бэрхэ барилдаашан Николаи Иванов түрүүшын үдэрһөө бодомжотой һайнаар тулалдажа, сугларагшадай магтаал һайшаалда хүртөө һэн. Тэрэ бүхы уулзалгануудтаа найдамтайгаар барилдажа, түгэсхэлэй нааданда спортын мастер А. Бутенкэтэй (Фрунзе) мүрысэхэдөө, тээлмэрдэжэ байнгүй, гурбадахи минутын ябажа байхада нюргалдуулан унагаагаад, «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй чемпион болобо.

Мүнөө тэдэнэр бултадаа залуушуулай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахын тула һуралсал-һорилгодо хабаадалсажа байна.

В. СЫДЕЕВ,
хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин тренер.

ТОБШОХОНООР

...конькин. Конькигаар урилдалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн Москвагай «Динамо» стадионой елүүр дээрэ үнгэргэгдэжэ, оронооймнай бэлигтэй бэрхэ бүхы шахуу конькишад, тэрэ тоодо СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд хабаадажа, спортдо дуратайшуулые һонирхуулһан байгаа.

Энэ мүрысөөндэ хэдэн үндэр үрэ дүнгүүд туйлагдаба. Илангаяа, нютагаймнай хүбүүн, мүнөө Москвада ажануудаг уласхоорондын классай спортын мастер Павел Пегов түрүүшын удаа 500 метрэй урилдаанда хабаадахадаа, 37,90 секундада соо гаталжа, РСФСР-эй чемпион болоһон байна. Энэнь набтар газарта тулалдаһан СССР-эй шэнэ рекорд болоно гэхэ гү, али конькигаар урилдалгын спортын бүхы түүхэдэ харуулагдаһан гурбадахи үрэ дүн мүн.

БАРИЛДААН. Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Днепропетровск хотодо болобо. Республиканска 1-дэхи интернат һургуулиин 10 дахи классай һурагша Доржи Халтанов эдэбхитэй һайнаар барилдажа, дүрбэдэхи һуури эзэлээ. Залуу тренер Виталий Ивахинов тэрэниие һурган һоридог юм.

СССР-эй Спорткомитедэй шиидхэбэреэр Буряадай багшанарай институдай студент Михаил Тангановта спортын мастерай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо. Нёдондо жэл Благовещенск хотодо үнгэргэгдэһэн «БАМ-ай хибэс» гэжэ бүхэсоюзна заншалта мүрысөөндэ тэрэ онсо шалгараа һэн.

Залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Казахай ССР-эй Кустанай хотодо болобо. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортклубай зургаан барилдаашад энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Валерий Бальжиев хоердохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаба. Тиигэжэ залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй чемпионадта хабаадахын тула В. Бальжиев «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй суглуулагдамал командын бүлэглэлдэ оруулагдаһан байна. Сергей Цыренжапов гурбадахи һуурида гараһан байха юм. ЛВРЗ-гэй спортклубай тренер спортын мастер Цыденжап Гулгенов тэдэниие һурган һоридог юм.

ҺУР ХАРБАЛГА. Оронoймнай Спорткомитет Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Валентин Дархановта һур харбалгаар СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэ олгобо гэһэн баярта мэдээсэл һая абтаа. В. Дарханов залуушуулай дунда «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ хабаадахадаа, яһала үндэр үрэ дүн туйлажа, мүнгэн медаляар шагнагдаа һэн. Гадна Валентин Дарханов олон янзын спорт эрхилдэг байһаараа шалгарна. Тэрэ боксоор спортын мастерта кандидат юм. Эдиршүүлэй болон залуушуулай дунда энэ зүйлөөр тэрэ республикынгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хэдэн удаа хүртэһэн байгаа.

БОКС. Советскэ Союзай Герой Дүйшенкул Шопоковой дурасхаалда зорюулагдаһан арбадахи заншалта мүрысөөн һаяхан Фрунзе хотодо үнгэргэгдэбэ. Оронооймнай бүхы союзна республиканууудай 400 шахуу боксёр энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Манай республикын боксернууд соо һоо «Спартак» бүлгэмэй хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер Валентин Николаев нэгэдэхи дундуур шэгнүүртэ тулалдахадаа, гурбан уулзалгада илаад, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаа.

Багшанарай институдай студент А. Иванов, Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр Ч. Ринчинов, Б. Цыбжитов гэгшэд гурбадахи һууринуудта гараһан байха юм. Герой-панфиловецай һамган — Киргизэй суута колхозница, Социалис Ажалай Герой Керимбюбю Шопокова илагшадта шангуудые барюулба.

Залуушуулай дунда боксоор «Буревестник» бүлгэмэй России соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Казань хотодо үнгэргэгдэжэ байна. Технологическа институдай студентнэр С. Лодонов, Ю. Павлов, К. Цыбиков, И. Назаров, Н. Гомбожапов, Н. Утенков, багшанарай институдһаа С. Семенов, Ю. Вдовин гэгшэд республикынгаа нэрэ хүндые хамгаална.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

АНГУУШАД АМЖАЛТАТАЙ

Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ, 1982 ондо ажалай ехэ амжалта туйлаа. Буркоопсоюзай агнуури олзоборилгын ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ 3 миллион 167 мянган түхэриһэн «зоолон алта» гүрэндэ тушаажа, ангай арһа бэлдэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн юм.

1982 ондо ой тайгада олзоборилгын 11 бааза, 188 гэр байра һэльбэн заһагдаһан, шэнээр баригдаһан байгаа. Ан олзоборилхо һалбарине саашадань үргэнөөр хүгжөөхэ ажал ябуулгада 300 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй олзоборилгын үедэ 56.401 хэрмэн, 20.840 ондатра, 2276 булган, 1235 һолонго, 1270 үен, 16.852 шандаган, 67 үнэгэн, 88 шоно баригдаа. Коопзверопромхозуудта агнууриһаа гадна, тэжээмэл ангуудые үсхэбэрилгэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиин энэ үе соо ан үсхэбэрилэгшэд халтар хара үнэгэнэй 3980, песецэй 31083 арһа тушааһан байна.

Ангуушад зундаа эм домдо ородог ургамалнуудые, алим жэмэс түүдэг, хушын һамар сохидог гээшэ. Үнгэрһэн үедэ тэдэнэр 524,4 центнер алирһа, мүн бусад жэмэс, 120 центнер дабhалhан һархяаг, 1449,1 килограмм хушанай шүлгэ, 3108,1 килограмм алирһанай набшаһа, 811,3 килограмм нохойн хошоор, 2120,7 килограмм долоогоно, 615,2 килограмм моһо тушааба.

4757 хүдүү болон пойрнууд, 193 буғын, 171 гүрөөһэнэй, 27 хандагайн 256 центнер махан бэлдэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаа юм.

Витимэй коопзверопромхоз 37080 түхэригэй зэрлиг ангай арһа бэлдхэжэ, жэлэйнгээ түсэб 185,4 процент дүүргэжэ шадаба. Энэ ажахын ангуушад 15864 хэрмэнэй, 3782 шандаганай арһа гүрэндэ тушаагаа.

Прибайкалиин коопзверопромхозой коллектив 1 миллион 81 мянган түхэригэй тэжээмэл ангуудай арһа тушаажа, жэлэйнгээ даабари 102,9 процент дүүргээ. Энэ ажахын ан үсхэбэрилэгшэд песецэй эрхим һайн шанартай 14377 арһа Эрхүүгэй баазада ябуулһан байна.

Февралиин 15-һаа ямаршье агнуури хорюултай болохо.

М. ГЫЛЫКОВ.
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай январиин 29-дэ үнгэргэгдэһэн 5-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 703.114 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (23 карточка) таагшад — 2.589 түхэриг, дүрбэн номер (1.673 карточка) тааһан хүнүүд — 37 түхэриг, гурбан номер (29.824 карточка) таагшад — 3 түхэриг абаха байна.

«36 һаа 5 ень тааха спортлото»: 4.314. 098 билет ороо. Табан номер (26 карточка) тааһан хүнүүд — 9.992 түхэриг, дүрбэн номер (4.000 карточка) таагшад —100 түхэриг, гурбан номер (127.091 карточка) тааһан хүнүүд 5 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай 5-дахи тиражай шүүбэринүүд февралиин 9-һөө мартын 9 болотор түлэгдэхэ. **(ТАСС).**

ХААНА, ЮУН БОЛОХОБ?

× Байгша оной февраль һарын туршада республикын хото городуудай, хүдөө нютагуудай стадион, спортын залнуудта олон тоото мүрысөөнүүд болохоор хараалагданхай. Энээнһээ гадна республикын суглуулагдамал командын гэшүүд спортын хэдэ хэдэн мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахаар Алас-Дурна хизаарай хото городууд ошобо. Жэшээнь, Шэтэдэ конькигаар Алас-Дурна зүгэй зоны түрүү һуури эзэлхын түлөө урилдаан февралиин 1-һээ 6 болотор үргэлжэлхэ. Мүн энэ хотодо февралиин 4-һөө 11 болотор волейболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө шэлэлгын мүрысөөн эхилбэ.

Холын зайда санаар урилдалгаар территориальна мүрысөөн февралиин 1-һээ 5 болотор Петропавловск-Камчатский хотодо эхилэнхэй. Мүн эндэ слалом урилдаагаар болохо мүрысөөндэ Алас-Дурна зүгэй хото городуудай, тэрэ тоодо манай республикын суглуулагдамал команда хабаадалсаха. Мүрысөөн февралиин 15-һаа 20 болотор үнгэргэгдэхэ юм.

× Улаан-Үдэ хотодо февралиин 12 — 13-да Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой «Забайкалец» клубай спортын ордон соо хүндэ атлетикээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болохонь. Тэрэшэлэн тус заводой стадион дээрэ конькигаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эдиршүүл хүсэ шадалаа туршалсаха.

× Февралиин 14—15-най үдэрнүүдтэ сэрэгэй албанда мордохо залуушуулай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн санаар үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

× Эдиршүүлэй дунда боксоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн февралиин 15-һаа 21 болотор Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхөөр хүлеэгдэнэ.

× Февралиин 17-һоо 20 болотор сагаалса буудалгаар, февралиин 17-һоо 22 болотор санын урилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд болохо юм.

× Һарын һүүл багаар Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй спортын зал соо даам наадалгаар эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан болохо байна.

Манай корр.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Нэрэ хүндын үгэ» — түрүү бэшэг. «Промышленность — хүдөө ажахыда» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Амжалтын найдамтай нүхэсэл» — Д. Гармаевай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна бүлэг ажал хэрэгүүдээрээ хүндэтэй» — С. Селиврын статья. «Үндэр дабаан» — С. Захаровай очерк.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажал хэрэгтэмнай, ажабайдалдамнай туһалхынь түлөө...» — Б. Цырендашиев. О. Куницынэй статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Городойнгоо гоё һайхан, ариг сэбэрэй түлөө» — П. Казариновай статья. «Нангин далай: нюусанууд ба таабаринууд» — А. Тиваненкын статья.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-25, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-69-91, пропаганды 2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография ...ственного комитета Буря... делам издательства полигр... ной торговли.
Н-01311. Заказ № 29.